

ZAKON

O POSTUPANJU PREMA MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU

("Službeni list Crne Gore", br. 064/11 od 29.12.2011, 001/18 od 04.01.2018)

GLAVA PRVA

OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuje se postupanje prema maloljetniku kao učiniocu krivičnog djela, djetetu i maloljetniku (u daljem tekstu: maloljetno lice) kao učesniku u postupku, koje se zasniva na poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda uz uvažavanje najboljih interesa maloljetnih lica, vodeći računa o njihovoj zrelosti, stepenu razvoja, sposobnostima i ličnim svojstvima, kao i težini krivičnog djela, a u cilju njihove rehabilitacije i socijalne reintegracije.

Isključenje krivičnih sankcija i mjera prema djeci

Član 2

Prema licu koje u vrijeme izvršenja protivpravnog djela određenog u zakonu kao krivično djelo nije navršilo 14 godina života (dijete) ne može se voditi krivični postupak, niti se mogu primijeniti sankcije i mjere propisane ovim zakonom.

Uzrast učinioca

Član 3

- (1) Maloljetnik je lice koje je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršilo 14, a nije navršilo 18 godina života (u daljem tekstu: maloljetnik).
- (2) Mlađi maloljetnik je lice koje je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršilo 14, a nije navršilo 16 godina života (u daljem tekstu: mlađi maloljetnik).
- (3) Stariji maloljetnik je lice koje je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršilo 16, a nije navršilo 18 godina života (u daljem tekstu: stariji maloljetnik).
- (4) Mlađe punoljetno lice je lice koje je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršilo 18, a nije navršilo 21 godinu života.

Osnovna načela

Član 4

Postupanje prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela zasniva se na:

- 1) poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda;
- 2) uvažavanju najboljeg interesa maloljetnika;
- 3) zabrani diskriminacije po bilo kom osnovu;
- 4) razumljivosti jezika, upotrebi tehnologije prilagođene uzrastu i stepenu razvijenosti maloljetnog lica;
- 5) poštovanju prava na privatnost maloljetnog lica u svim fazama postupka;
- 6) uvažavanju prava maloljetnika da slobodno izraze svoje mišljenje;
- 7) što većem izbjegavanju ograničenja lične slobode maloljetnika;
- 8) podsticanju primjene alternativnih mjera i načina postupanja prema maloljetnicima;
- 9) davanju prednosti krivičnim sankcijama koje se ne izvršavaju u institucionalnim uslovima;
- 10) davanju posebnog značaja obuci i specijalizaciji kroz multidisciplinarni pristup i institucionalnu saradnju.

Hitnost

Član 5

- (1) Postupak prema maloljetniku i postupak u kojem je maloljetno lice oštećeno krivičnim djelom je hitan.
- (2) Organi koji učestvuju u postupku prema maloljetniku i u postupku u kojem je maloljetno lice oštećeno krivičnim djelom, kao i drugi organi i ustanove od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili mišljenja dužni su da postupaju hitno.

Primjena na punoljetna lica

Član 6

Ovaj zakon primjenjuje se i na punoljetna lica kad im se sudi za krivična djela koja su učinila kao maloljetnici, a u određenim slučajevima odredbe ovog zakona primjenjuju se i na lica koja su učinila krivično djelo kao mlađa punoljetna lica.

Primjena drugih zakona

Član 7

Na pitanja koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuje se Krivični zakonik, Zakonik o krivičnom postupku i zakon kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 8

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

GLAVA DRUGA

KRIVIČNOPRAVNE ODREDBE O MALOLJETNICIMA KAO UČINIOCIMA KRIVIČNIH DJELA

I. ALTERNATIVNE MJERE

1. Vrste i svrha alternativnih mjera

Vrste i svrha

Član 9

- (1) Prema maloljetnom učioniocu krivičnog djela, pod uslovima propisanim ovim zakonom, mogu se izreći alternativne mjere čija je svrha da se prema njemu ne pokreće postupak ili da se postupak obustavi, a da se primjenom tih mjera utiče na pravilan razvoj maloljetnika i jačanje njegove lične odgovornosti kako ubuduće ne bi činio krivična djela.
- (2) Alternativne mjere su opomena i vaspitni nalog.

2. Opomena

Opomena

Član 10

- (1) Opomena se može izreći, odnosno odrediti prema maloljetnom učioniocu krivičnog djela za krivična djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine, ako:
 - 1) postoje dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je maloljetnik učinio krivično djelo;
 - 2) maloljetnik da svoj pristanak uz saglasnost zakonskog zastupnika;
 - 3) prema maloljetniku nije ranije primijenjen vaspitni nalog ili izrečena krivična sankcija.
- (2) Opomenu izriče državni tužilac za maloljetnike ili određuje ovlašćeni policijski službenik sa posebnim znanjima iz oblasti zaštite prava maloljetenih lica (u daljem tekstu: policajac za maloljetnike), uz pisano odobrenje državnog tužioca.
- (3) Prilikom izricanja, odnosno određivanja opomene naročito će se cijeliti odnos maloljetnika prema krivičnom djelu i oštećenom.

3. Vaspitni nalog

Opšta pravila

Član 11

- (1) Za krivično djelo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina prema maloljetnom učioniocu krivičnog djela može se izreći jedan ili više vaspitnih naloga, ako:
 - 1) postoje dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je maloljetnik učinio krivično djelo;
 - 2) maloljetnik da svoj pristanak uz saglasnost zakonskog zastupnika.
- (2) Vaspitni nalog prema maloljetniku izriče nadležni državni tužilac za maloljetnike.
- (3) Prilikom izricanja vaspitnog naloga naročito će se cijeliti odnos maloljetnika prema krivičnom djelu i oštećenom.

Vrste vaspitnih naloga

Član 12

Vaspitni nalozi su:

- 1) poravnanje sa oštećenim;
- 2) redovno pohađanje škole ili redovno odlaženje na posao;
- 3) uključivanje u određene sportske aktivnosti;
- 4) obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada;
- 5) plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove;
- 6) podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola ili droge;
- 7) uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji;
- 8) pohađanje kurseva za stručno osposobljavanje ili priprema i polaganje ispita;
- 9) uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima.

Izbor i primjena vaspitnog naloga

Član 13

- (1) Prilikom izbora vaspitnog naloga državni tužilac za maloljetnike uzeće u obzir interes maloljetnika i oštećenog, vodeći računa o spremnosti maloljetnika da sarađuje u ispunjavanju vaspitnog naloga, da vaspitni nalog bude prilagođen njemu i uslovima u kojima živi i da se primjenom vaspitnog naloga ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika.
- (2) Primjena vaspitnog naloga može da traje najduže šest mjeseci, a u tom roku može se zamijeniti drugim vaspitnim nalogom ili ukinuti.
- (3) Izbor i primjena vaspitnog naloga vrši se u saradnji sa roditeljima, usvojioцем ili staraocem maloljetnika (u daljem tekstu: zakonski zastupnik).
- (4) Prilikom izbora i primjene vaspitnog naloga državni tužilac za maloljetnike sarađuje sa organom starateljstva, odgovarajućom ustanovom ili organizacijom, posrednikom, pedagogom, psihologom ili drugim stručnim licem koji mogu pružiti odgovarajuća obavještenja o maloljetniku, odnosno primjeni vaspitnog naloga.
- (5) Pribavljanje obavještenja iz stava 4 ovog člana, državni tužilac za maloljetnike može povjeriti stručnoj službi iz člana 46 stav 2 ovog zakona.

II. KRIVIČNE SANKCIJE

Vrste krivičnih sankcija

Član 14

- (1) Maloljetniku se za učinjeno krivično djelo mogu izreći vaspitne mjere, kazna maloljetničkog zatvora i mjere bezbjednosti.
- (2) Mlađem maloljetniku mogu se izreći samo vaspitne mjere.
- (3) Starijem maloljetniku mogu se izreći vaspitne mjere, a izuzetno, pod uslovima propisanim ovim zakonom, može mu se izreći kazna maloljetničkog zatvora.
- (4) Maloljetniku se mogu, pod uslovima propisanim ovim zakonom, izreći i mjere bezbjednosti propisane Krivičnim zakonikom, osim zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti i javnog objavljivanja presude.

(5) Maloljetniku se ne mogu izreći uslovna osuda i sudska opomena.

Svrha krivičnih sankcija

Član 15

Svrha krivičnih sankcija je da se pružanjem zaštite i pomoći maloljetnim učiniocima krivičnih djela, vršenjem nadzora, opštim i stručnim osposobljavanjem i razvijanjem lične odgovornosti, obezbijedi vaspitanje i pravilan razvoj, sa ciljem da ubuduće ne vrše krivična djela.

1. Vaspitne mjere

Vrste vaspitnih mjera

Član 16

Vaspitne mjere su:

1) mjere upozorenja i usmjeravanja:

- sudski ukor,
- posebne obaveze;

2) mjere pojačanog nadzora:

- pojačan nadzor od strane zakonskog zastupnika,
- pojačan nadzor u drugoj porodici,
- pojačan nadzor od strane organa starateljstva,
- pojačan nadzor uz dnevni boravak u odgovarajućoj ustanovi ili organizaciji za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika;

3) institucionalne mjere:

- upućivanje u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa,
- upućivanje u ustanovu zavodskog tipa,
- upućivanje u specijalizovanu ustanovu.

Izbor vaspitne mjere

Član 17

Pri izboru vaspitne mjere sud će posebno uzeti u obzir uzrast, zrelost maloljetnika i druga njegova lična svojstva, stepen vaspitne zapuštenosti, prilike u kojima živi, težinu krivičnog djela,

pobude iz kojih je krivično djelo učinjeno, ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, a posebno da li je spriječio ili pokušao da spriječi nastupanje štetne posljedice, odnos prema oštećenom, kao i sve druge okolnosti koje mogu biti od uticaja na izbor vaspitne mjere kojom će se najbolje postići njena svrha.

Sudski ukor

Član 18

- (1) Sudski ukor se izriče ako se iz odnosa maloljetnika prema učinjenom krivičnom djelu i njegove spremnosti da ubuduće ne čini krivična djela može zaključiti da će i samim ukorom biti postignuta svrha vaspitne mjere.
- (2) Prilikom izricanju sudskog ukora sud će ukazati maloljetniku na neprihvatljivost njegovog ponašanja i predočiti da mu može biti izrečena druga sankcija ako ponovo učini krivično djelo.

Posebne obaveze

Član 19

- (1) Sud maloljetniku može izreći jednu ili više posebnih obaveza, ako ocijeni da je odgovarajućim zahtjevima ili zabranama potrebno uticati na maloljetnika i njegovo ponašanje, i to:

- 1) izvinjenje oštećenom;
- 2) naknadu štete radom maloljetnika;
- 3) redovno pohađanje škole ili odlazak na posao;
- 4) osposobljavanje za odgovarajuće zanimanje;

- 5) plaćanje određenog novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove;
 - 6) obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada;
 - 7) uključivanje u sportske aktivnosti;
 - 8) podvrgavanje odgovarajućem postupku ispitivanja ili odvikavanja od zavisnosti od upotrebe alkohola ili droga;
 - 9) uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj organizaciji;
 - 10) zabranu napuštanja mjesta prebivališta ili boravišta;
 - 11) uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima.
- (2) Prilikom izbora pojedinih posebnih obaveza sud će posebno voditi računa da te obaveze budu prilagođene ličnosti maloljetnika i prilikama u kojima živi, kao i o njegovoj spremnosti da sarađuje u ostvarivanju tih obaveza.
 - (3) Posebnu obavezu iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana sud će izreći maloljetniku uz pristanak maloljetnika i saglasnost oštećenog.
 - (4) Posebnu obavezu iz stava 1 tačka 2 ovog člana sud će odrediti na način što će utvrditi visinu i način naknade štete radom maloljetnika, pri čemu taj rad može trajati najduže 60 časova u periodu od tri mjeseca, koliko može trajati ova posebna obaveza, ali tako da rad ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika.
 - (5) Posebna obaveza iz stava 1 tačka 3 ovog člana može se izreći u trajanju do jedne godine, pri čemu je sud može, dok traje izvršavanje, zamijeniti drugom posebnom obavezom ili obustaviti njeno izvršavanje.
 - (6) Posebne obaveze iz stava 1 tač. 4 i 5 i tač. 7 do 11 ovog člana mogu se izreći u trajanju do jedne godine, pri čemu sud može, dok traje izvršavanje, izrečenu obavezu zamijeniti drugom posebnom obavezom ili obustaviti njeno izvršenje.
 - (7) Posebnu obavezu iz stava 1 tačka 6 ovog člana sud će odrediti na način da maloljetnik može raditi najduže 120 časova u periodu do šest mjeseci, koliko može trajati ova posebna obaveza, ali tako da rad ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika.
 - (8) Sud će prilikom izricanja posebnih obaveza iz stava 1 ovog člana maloljetnika upozoriti da mu u slučaju neispunjenja izrečene posebne obaveze ona može biti zamijenjena nekom drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom.

Pojačan nadzor od strane zakonskog zastupnika

Član 20

- (1) Pojačan nadzor od strane zakonskog zastupnika sud će izreći ako je zakonski zastupnik propustio da vrši potrebnu brigu i nadzor nad maloljetnikom i ako je u mogućnosti da brigu i nadzor vrši, a to se od njega može osnovano očekivati.
- (2) Vaspitna mjera iz stava 1 ovog člana može trajati od šest mjeseci do dvije godine, a sud u toku trajanja vaspitne mjere odlučuje o njenom prestanku.
- (3) Kad sud izrekne vaspitnu mjeru iz stava 1 ovog člana, daje zakonskom zastupniku potrebna uputstva za vaspitanje maloljetnika, liječenje ili otklanjanje štetnih uticaja na njega.
- (4) Pri izricanju vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana sud će odrediti da organ starateljstva ili stručna služba iz člana 46 stav 2 ovog zakona provjerava njeno izvršenje i ukazuje pomoć zakonskom zastupniku.

Pojačan nadzor u drugoj porodici

Član 21

- (1) Pojačan nadzor u drugoj porodici sud će izreći ako zakonski zastupnik maloljetnika nije u mogućnosti da nad njim vrši nadzor ili ako se to od njega ne može očekivati, a druga porodica je izrazila spremnost da ga primi i ima mogućnosti da nad njim vrši pojačan nadzor.
- (2) Vaspitna mjera iz stava 1 ovog člana može trajati od šest mjeseci do dvije godine, a sud u toku trajanja vaspitne mjere odlučuje o njenom prestanku.
- (3) Prilikom izricanja vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana sud će odrediti da organ starateljstva provjerava njeno izvršenje i ukazuje pomoć porodici u kojoj je maloljetnik smješten.
- (4) Za vrijeme boravka u drugoj porodici maloljetnik održava odnose sa svojom porodicom, ali sud u izuzetnim slučajevima može odlučiti drukčije.
- (5) Pravosnažna sudska odluka kojom je izrečena vaspitna mjera iz stava 1 ovog člana dostavlja se zakonskom zastupniku maloljetnika, porodici u koju se maloljetnik upućuje radi izvršenja ove mjere i organu starateljstva.

- (6) Izvršenje vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana obustaviće se kad zakonski zastupnik maloljetnika stekne mogućnost da nad njim vrši pojačan nadzor ili kad prema rezultatu izvršenja mjere prestane potreba za pojačanim nadzorom.

Pojačan nadzor od strane organa starateljstva

Član 22

- (1) Pojačan nadzor od strane organa starateljstva sud će izreći maloljetniku ako zakonski zastupnik maloljetnika nije u mogućnosti da vrši pojačan nadzor.
- (2) Vaspitna mjera iz stava 1 ovog člana traje od šest mjeseci do dvije godine, a sud u toku trajanja vaspitne mjere odlučuje o njenom prestanku.
- (3) Za vrijeme trajanja vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana maloljetnik ostaje da živi kod svog zakonskog zastupnika koji ga izdržava, odnosno koji se o njemu stara, a pojačan nadzor nad njim vrši lice koje odredi organ starateljstva.
- (4) Organ starateljstva brine se o školovanju maloljetnika, njegovom zaposlenju, odvajanju iz sredine koja na njega štetno utiče, potrebnom liječenju i sređivanju prilika u kojima živi.
- (5) Organ starateljstva podnosi izvještaj o izvršenju vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana stručnoj službi iz člana 46 stav 2 ovog zakona, a nadzor nad njenim izvršenjem vrši sud.

Pojačan nadzor uz dnevni boravak u odgovarajućoj ustanovi ili organizaciji za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika

Član 23

- (1) Pojačan nadzor uz dnevni boravak u odgovarajućoj ustanovi ili organizaciji za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika sud će izreći ako je uz neku od vaspitnih mjera pojačanog nadzora potrebno i angažovanje stručnih lica u ustanovi ili organizaciji koja se bavi vaspitanjem i obrazovanjem maloljetnika.
- (2) Vaspitna mjera iz stava 1 ovog člana može trajati od šest mjeseci do dvije godine, a sud u toku trajanja vaspitne mjere odlučuje o njenom prestanku.
- (3) Za vrijeme trajanja vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana maloljetnik ostaje kod zakonskog zastupnika koji se o njemu stara, a u toku dana provodi određeno vrijeme u ustanovi ili organizaciji za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika, kako bi se na odgovarajući način uticalo na budući život i ponašanje maloljetnika u sredini u kojoj živi, ali tako da to ne ometa njegovo školovanje ili zaposlenje.
- (4) Ustanova ili organizacija za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika podnosi izvještaj o izvršavanju vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana organu starateljstva, koji podnosi konačni izvještaj sudu koji vrši nadzor nad njenim izvršenjem.

Posebne obaveze uz mjere pojačanog nadzora

Član 24

- (1) Uz vaspitnu mjeru pojačanog nadzora sud može maloljetniku izreći najviše dvije posebne obaveze iz člana 19 stav 1 ovog zakona.
- (2) Na trajanje posebnih obaveza koje se mogu izreći uz mjeru pojačanog nadzora primjenjuju se odredbe člana 19 st. 4, 5, 6 i 7 ovog zakona, pri čemu sud može u tom vremenu izrečenu posebnu obavezu zamijeniti drugom posebnom obavezom ili obustaviti posebnu obavezu koju je izrekao.
- (3) Prilikom izricanja posebnih obaveza sud će posebno ukazati maloljetniku i njegovom zakonskom zastupniku da se u slučaju neispunjenja ovih obaveza izrečena mjera pojačanog nadzora može zamijeniti drugom vaspitnom mjerom.

Upućivanje u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa

Član 25

- (1) Mjeru upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa sud će izreći kad maloljetnika treba izdvojiti iz sredine u kojoj živi i obezbijediti mu pomoć i stalni nadzor od strane stručnih lica.
- (2) Mjera upućivanja u ustanovu nezavodskog tipa može trajati od šest mjeseci do dvije godine, pri čemu sud svaka tri mjeseca razmatra da li postoje uslovi za obustavu izvršenja mjere ili za njenu zamjenu drugom vaspitnom mjerom.
- (3) Lice kome je izrečena mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa u ustanovi može ostati do navršene 21 godine života.

Upućivanje u ustanovu zavodskog tipa

Član 26

- (1) Mjeru upućivanja u ustanovu zavodskog tipa sud će izreći maloljetniku prema kome, pored izdvajanja iz sredine u kojoj živi, treba primijeniti pojačane mjere nadzora i posebne stručne programe vaspitavanja.
- (2) Prilikom odlučivanja da li će izreći vaspitnu mjeru iz stava 1 ovog člana sud će posebno uzeti u obzir raniji život maloljetnika, težinu i prirodu učinjenog krivičnog djela i da li je prema maloljetniku ranije bila izrečena neka krivična sankcija.
- (3) Mjera upućivanja u ustanovu zavodskog tipa može trajati od šest mjeseci do tri godine, pri čemu sud svaka tri mjeseca razmatra da li postoje uslovi za obustavu izvršenja mjere ili za njenu zamjenu drugom vaspitnom mjerom.
- (4) Maloljetnik kome je izrečena institucionalna mjera upućivanje u ustanovu zavodskog tipa u ustanovi može ostati do navršene 23 godine života.

Uslovni otpust iz vaspitne ustanove nezavodskog tipa i ustanove zavodskog tipa

Član 27

- (1) Maloljetnika koji je u vaspitnoj ustanovi nezavodskog tipa i ustanovi zavodskog tipa proveo najmanje šest mjeseci sud može uslovno otpustiti iz ustanove, ako se, na osnovu uspjeha postignutog u vaspitanju, može osnovano očekivati da on ubuduće neće vršiti krivična djela i da će se u sredini u kojoj bude živio dobro vladati.
- (2) Sud može odlučiti da se prema maloljetniku dok traje uslovni otpust odredi neka od vaspitnih mjera pojačanog nadzora, kao i primjenu najviše dvije posebne obaveze iz člana 19 stav 1 ovog zakona.
- (3) Uslovni otpust traje najduže do isteka zakonom utvrđenog roka trajanja mjere upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa ili ustanovu zavodskog tipa, ako prije toga sud ne obustavi izvršenje vaspitne mjere ili je zamijeni drugom mjerom.
- (4) Ako za vrijeme trajanja uslovnog otpusta maloljetnik učini krivično djelo ili se utvrdi da određena mjera pojačanog nadzora ne postiže svrhu ili maloljetnik ne ispunjava posebne obaveze koje su mu određene uz mjeru pojačanog nadzora, sud može opozvati uslovni otpust. U ovom slučaju vrijeme provedeno na uslovnom otpustu ne uračunava se u zakonom propisanom trajanju izrečene vaspitne mjere.
- (5) U slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana, ako uslovni otpust ne bude opozvan, smatra se da je prema maloljetniku izvršena vaspitna mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa ili ustanovu zavodskog tipa.

Upućivanje u specijalizovanu ustanovu

Član 28

- (1) Maloljetniku ometenom u psihičkom razvoju ili sa psihičkim poremećajima koji je učinio krivično djelo sud može, umjesto mjere upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa ili ustanovu zavodskog tipa, izreći mjeru upućivanja u specijalizovanu ustanovu u kojoj se može obezbijediti liječenje i osposobljavanje maloljetnika.
- (2) Mjera upućivanja u specijalizovanu ustanovu radi liječenja i osposobljavanja može trajati najduže tri godine, pri čemu sud razmatra svakih šest mjeseci da li postoje uslovi za obustavu izvršenja mjere ili za njenu zamjenu drugom vaspitnom mjerom.
- (3) Maloljetniku koji je učinio protivpravno djelo propisano zakonom kao krivično djelo sud može, umjesto mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, izreći vaspitnu mjeru iz stava 1 ovog člana.
- (4) Kad maloljetnik u toku trajanja mjere iz stava 1 ovog člana navrší 18 godina života, sud je dužan da ispita potrebu njegovog daljeg zadržavanja u specijalizovanoj ustanovi.
- (5) Lice kome je izrečena mjera iz stava 1 ovog člana u specijalizovanoj ustanovi može ostati do navršene 21 godine života.
- (6) U slučaju iz stava 3 ovog člana maloljetnik ostaje u specijalizovanoj ustanovi dok postoji potreba za liječenjem, a najduže do navršene 23 godine života.

Obustava izvršenja i zamjena izrečene vaspitne mjere drugom vaspitnom mjerom

Član 29

- (1) Ako se poslije donošenja odluke kojom je izrečena vaspitna mjera posebne obaveze, pojačanog nadzora ili institucionalna mjera pojave okolnosti kojih nije bilo ili se za njih nije znalo u vrijeme njenog donošenja, a koje bi

značajno uticale na izbor vaspitne mjere ili ako se odluka ne može izvršiti usljed odbijanja maloljetnika ili njegovog zakonskog zastupnika da postupe po nalogu za izvršenje mjere ili ako se pojave druge okolnosti propisane zakonom koje bi bile od uticaja na donošenje odluke, sud može obustaviti izvršenje izrečene vaspitne mjere ili tu mjeru zamijeniti drugom vaspitnom mjerom.

- (2) Izvršenje vaspitne mjere posebne obaveze, pojačanog nadzora ili institucionalne vaspitne mjere, osim u slučajevima iz stava 1 ovog člana, i ako za pojedine vaspitne mjere nije drukčije propisano, može se, s obzirom na postignuti uspjeh, obustaviti izvršenje vaspitne mjere ili se ta mjera zamijeniti drugom vaspitnom mjerom kojom će se bolje postići svrha, pod uslovom da se:

- 1) mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa ne može obustaviti prije isteka roka od šest mjeseci, a da se poslije isteka ovog roka može zamijeniti mjerom pojačanog nadzora uz dnevni boravak u odgovarajućoj ustanovi ili organizaciji za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika ili mjerom upućivanja u specijalizovanu ustanovu;
- 2) mjera upućivanja u ustanovu zavodskog tipa ne može obustaviti prije isteka roka od šest mjeseci, a da se poslije isteka ovog roka može zamijeniti mjerom upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa ili mjerom upućivanja u specijalizovanu ustanovu.

Ponovno odlučivanje o vaspitnim mjerama

Član 30

Ako je od pravosnažnosti odluke kojom je izrečena vaspitna mjera posebne obaveze ili mjera pojačanog nadzora proteklo više od šest mjeseci ili ako je od pravosnažnosti odluke kojom je izrečena institucionalna mjera proteklo više od jedne godine, a izvršenje nije započeto, sud će ponovo cijeniti potrebu izvršenja izrečene mjere, pri čemu može odlučiti da se ranije izrečena mjera izvrši, ne izvrši ili da se zamijeni nekom drugom vaspitnom mjerom.

Izricanje vaspitne mjere za krivična djela u sticaju

Član 31

- (1) Ako sud odluči da maloljetniku koji je učinio više krivičnih djela u sticaju izrekne vaspitnu mjeru, prilikom izricanja te mjere cijenice jedinstveno sva djela i izreći samo jednu vaspitnu mjeru, osim u slučaju iz člana 24 stav 1 ovog zakona.
- (2) Na način iz stava 1 ovog člana sud će postupiti i u slučaju kad se poslije izrečene vaspitne mjere utvrdi da je maloljetnik, prije ili poslije njenog izricanja, učinio još neko krivično djelo.

2. Maloljetnički zatvor

Uslovi

Član 32

Kazna maloljetničkog zatvora može se izreći starijem maloljetniku koji je učinio krivično djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora preko pet godina, kad zbog visokog stepena

njegove krivice, vaspitne zapuštenosti, okolnosti pod kojima je krivično djelo učinjeno, kao i prirode i težine krivičnog djela očigledno ne bi bilo opravdano izreći vaspitnu mjeru.

Maloljetnički zatvor

Član 33

- (1) Kazna maloljetničkog zatvora ne može biti kraća od šest mjeseci niti duža od pet godina. Izuzetno, za krivična djela za koja je kao najmanja kazna propisana kazna zatvora od deset godina može se izreći kazna maloljetničkog zatvora u trajanju do deset godina.
- (2) Kazna maloljetničkog zatvora izriče se na pune godine i mjesece.
- (3) Kaznu maloljetničkog zatvora stariji maloljetnici izdržavaju u posebnoj organizacionoj jedinici za maloljetnike organa uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu: odjeljenje za maloljetnike), u kojem mogu ostati do navršene 23 godine života. Ako do tada kazna ne bude izvršena, uputiće se u odjeljenje u kojem punoljetna lica izdržavaju kaznu zatvora. Izuzetno, u odjeljenju za maloljetnike može ostati lice koje je navršilo 23 godine života, ako je to potrebno radi završetka njegovog školovanja ili stručnog osposobljavanja, ali ne poslije navršenih 25 godina života.

Odmjeravanje kazne maloljetničkog zatvora

Član 34

- (1) Sud će odmjeriti kaznu maloljetničkog zatvora imajući u vidu svrhu maloljetničkog zatvora i uzimajući u obzir sve okolnosti po opštim pravilima o odmjeravanju kazne propisanim Krivičnim zakonikom koje utiču da kazna bude veća ili manja, a naročito stepen krivice maloljetnika, stepen njegove zrelosti i vrijeme koje je potrebno za njegovo vaspitanje i stručno osposobljavanje.
- (2) Prilikom odmjeravanja kazne maloljetničkog zatvora sud ne može izreći kaznu maloljetničkog zatvora u trajanju dužem od propisane kazne zatvora za to djelo, ali sud nije vezan za najmanju propisanu mjeru te kazne.

Odmjeravanje kazne maloljetničkog zatvora za krivična djela u sticaju

Član 35

- (1) Ako stariji maloljetnik učini više krivičnih djela u sticaju, a sud nađe da za jedno krivično djelo treba izreći kaznu maloljetničkog zatvora, odmjeriće za sva djela jednu kaznu u skladu sa članom 33 stav 1 ovog zakona.
- (2) Ako stariji maloljetnik učini više krivičnih djela u sticaju, a sud nađe da za jedno krivično djelo treba izreći kaznu maloljetničkog zatvora, a da bi za druga krivična djela trebalo izreći vaspitne mjere, za sva djela u sticaju izreći će samo kaznu maloljetničkog zatvora.
- (3) Sud će na način iz st. 1 ili 2 ovog člana postupiti i u slučaju ako se poslije izrečene kazne utvrdi da je maloljetnik, prije ili poslije njenog izricanja, učinio još neko krivično djelo.

Uslovni otpust kod kazne maloljetničkog zatvora

Član 36

- (1) Maloljetnik kome je izrečena kazna maloljetničkog zatvora uslovno će se otpustiti ako je izdržao dvije trećine izrečene kazne, osim ako postoje okolnosti koje ukazuju da nije postignuta svrha maloljetničkog zatvora.
- (2) Uz uslovni otpust iz stava 1 ovog člana licu se određuje obaveza javljanja organizacionoj jedinici organa državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo) koja vrši nadzor nad sprovođenjem uslovnog otpusta kod maloljetničkog zatvora i mogu mu se odrediti druge obaveze propisane zakonom kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.
- (3) Ako uslovni otpust ne bude opozvan, smatra se da je osuđeni izdržao kaznu maloljetničkog zatvora.

Prestanak vaspitne mjere usljed izricanja kazne maloljetničkog zatvora ili zatvora

Član 37

- (1) Ako za vrijeme trajanja vaspitne mjere sud izrekne starijem maloljetniku kaznu maloljetničkog zatvora, vaspitna mjera prestaje kad osuđeni započne izdržavanje kazne.
- (2) Ako za vrijeme trajanja vaspitne mjere sud izrekne punoljetnom licu kaznu maloljetničkog zatvora ili kaznu zatvora u trajanju od najmanje godinu dana, vaspitna mjera prestaje kad ovo lice započne izdržavanje kazne.

Zastarjelost izvršenja kazne maloljetničkog zatvora

Član 38

Izrečena kazna maloljetničkog zatvora ne može se izvršiti kad protekne:

- 1) deset godina od pravosnažne osude na kaznu maloljetničkog zatvora preko pet godina;
- 2) pet godina od pravosnažne osude na kaznu maloljetničkog zatvora preko tri godine;
- 3) tri godine od pravosnažne osude na kaznu maloljetničkog zatvora preko jedne godine;
- 4) dvije godine od pravosnažne osude na kaznu maloljetničkog zatvora do jedne godine.

3. Mjere bezbjednosti

Izricanje mjera bezbjednosti maloljetnicima

Član 39

- (1) Mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno psihijatrijsko liječenja na slobodi, obavezno liječenje narkomana, obavezno liječenje alkoholičara, oduzimanje predmeta i protjerivanje stranaca mogu se izreći maloljetniku ako mu je izrečena vaspitna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora.

- (2) Mjere bezbjednosti obavezno liječenje narkomana i obavezno liječenje alkoholičara ne mogu se izreći uz vaspitne mjere upozorenja i usmjeravanja.
- (3) Mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi i obavezno psihijatrijsko liječenja na slobodi izriču se samostalno.
- (4) Mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno psihijatrijsko liječenja na slobodi, obavezno liječenje narkomana i obavezno liječenje alkoholičara traju do prestanka razloga zbog kojih su primijenjene, ali u svakom slučaju do prestanka izvršenja vaspitnih mjera ili kazne maloljetničkog zatvora.
- (5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi može trajati i duže od izrečene kazne maloljetničkog zatvora.

III. PRIMJENA ODREĐABA O MALOLJETNICIMA PREMA PUNOLJETNIM LICIMA

Izricanje krivičnih sankcija punoljetnim licima za djela koja su učinila kao maloljetnici

Član 40

- (1) Punoljetnom licu koje je navršilo 21 godinu života ne može se suditi za krivično djelo koje je učinilo kao mlađi maloljetnik.
- (2) Punoljetnom licu koje u vrijeme suđenja nije navršilo 21 godinu života može se suditi za krivična djela koja je učinilo kao mlađi maloljetnik samo ako je za krivično djelo propisana kazna zatvora duža od pet godina. Ovom licu sud može izreći samo vaspitnu mjeru posebne obaveze ili institucionalnu mjeru. Prilikom odlučivanja koju će od ovih mjera izreći sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito prirodu i težinu učinjenog djela, vrijeme koje je proteklo od izvršenja krivičnog djela, lična svojstva, vladanje učinioca, prirodu i težinu učinjenog djela, kao i svrhu vaspitne mjere.
- (3) Punoljetnom licu koje u vrijeme suđenja nije navršilo 23 godine života za krivično djelo koje je učinilo kao stariji maloljetnik sud može izreći vaspitnu mjeru posebne obaveze, institucionalnu mjeru i kaznu maloljetničkog zatvora pod uslovima iz člana 33 ovog zakona. Prilikom odlučivanja koju će od ovih sankcija izreći sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito prirodu i težinu učinjenog djela, vrijeme koje je proteklo od izvršenja kkrivičnog djela, lična svojstva, vladanje učinioca, kao i svrhu ovih sankcija.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, punoljetom licu sud može, umjesto kazne maloljetničkog zatvora, izreći kaznu zatvora ili uslovnu osudu ako smatra da se ne može postići svrha izricanjem krivičnih sankcija iz stava 3 ovog člana.
- (5) U slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana sud, uz izrečenu sankciju, punoljetnom licu može izreći odgovarajuću mjeru bezbjednosti pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Izricanje vaspitnih mjera punoljetnim licima

Član 41

- (1) Punoljetnom licu koje je učinilo krivično djelo, a u vrijeme suđenja nije navršilo 21 godinu života, sud može izreći vaspitnu mjeru posebne obaveze ili upućivanja u ustanovu zavodskog tipa ako se, s obzirom na njegova lična svojstva i okolnosti pod kojima je djelo učinilo, može očekivati da će se izricanjem vaspitne mjere postići svrha koja bi se ostvarila primjenom kazne propisane Krivičnim zakonikom.
- (2) Punoljetnom licu iz stava 1 ovog člana kojem je izrečena vaspitna mjera sud može, pod uslovima propisanim ovim zakonom, izreći i mjeru bezbjednosti.

GLAVA TREĆA

ORGANI I KRIVIČNI POSTUPAK PREMA MALOLJETNICIMA

I. NADLEŽNOST ZA VOĐENJE POSTUPKA

Nadležni organi

Član 42

Postupak prema maloljetniku vodi državni tužilac za maloljetnike, sudija za maloljetnike i vijeće za maloljetnike mjesno nadležnog suda.

Mjesna nadležnost suda

Član 43

- (1) Za postupak prema maloljetniku mjesno je nadležan, po pravilu, sud na čijem području maloljetnik ima prebivalište, a ako maloljetnik nema prebivalište ili prebivalište nije poznato, sud na čijem području maloljetnik ima boravište.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, postupak se može sprovesti i pred sudom mjesta izvršenja krivičnog djela, odnosno pred sudom na čijem se području nalazi zavod ili ustanova za izvršenje krivičnih sankcija u kojoj se maloljetnik nalazi, ako je očigledno da će se pred tim sudom postupak lakše sprovesti i ako je to u interesu maloljetnika prema kome se vodi postupak, odnosno oštećenih koji su maloljetna lica.

Državni tužilac za maloljetnike

Član 44

- (1) Ovlašćeni tužilac za sva krivična djela u postupku prema maloljetniku je državni tužilac za maloljetnike.
- (2) Nadležni državni tužilac za maloljetnike vodi pripremni postupak prema maloljetniku i, u skladu sa ovim zakonom, vrši druge radnje u postupku prema maloljetniku.

Sastav suda i funkcionalna nadležnost

Član 45

- (1) Sudija za maloljetnike sudi za krivična djela iz nadležnosti osnovnog suda i za krivična djela iz nadležnosti višeg suda za koja je kao glavna kazna propisana novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina.
- (2) Vijeće za maloljetnike sastavljeno od troje sudija, od kojih je predsjednik vijeća sudija za maloljetnike, sudi u prvom stepenu za krivična djela iz nadležnosti višeg suda, osim za krivična djela iz stava 1 ovog člana.
- (3) U drugom stepenu sud sudi u vijeću sastavljenom od troje sudija, od kojih je predsjednik vijeća sudija za maloljetnike.
- (4) U trećem stepenu sud sudi u vijeću sastavljenom od pet sudija, od kojih je predsjednik vijeća sudija za maloljetnike.
- (5) U izviđaju i pripremnom postupku postupa sudija za maloljetnike prvostepenog suda, u skladu sa ovim zakonom.

Specijalizacija u postupku prema maloljetnicima i stručna služba

Član 46

- (1) Državni tužilac za maloljetnike, sudija za maloljetnike i sudije vijeća za maloljetnike moraju biti lica koja su stekla posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnim učiniocima krivičnih djela i maloljetnim licima kao učesnicima u krivičnom postupku.
- (2) Radi pružanja pomoći sudovima i državnim tužilaštvima u postupanju prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela u višim sudovima i Vrhovnom državnom tužilaštvu obrazuju se stručne službe (u daljem tekstu: stručna služba). Stručne službe u višim sudovima pružaju pomoć sudovima sa područja mjesne nadležnosti tih sudova.
- (3) Poslove u stručnoj službi obavljaju stručna lica različitih specijalističkih profesija (socijalni radnici, psiholozi, pedagozi i sl.), koja mogu dati stručna mišljenja, obavještenja i drugu pomoć u postupanju prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela, u skladu sa ovim zakonom.
- (4) Stručna služba u vršenju svojih poslova sarađuje sa nadležnim institucijama socijalne i dječje zaštite, kao i vaspitnoobrazovnim ustanovama koje su dužne na njen zahtjev da dostavljaju izvještaje i mišljenja.

II. PRAVILA POSTUPKA PREMA MALOLJETNICIMA

Djelo učinjeno od strane djeteta

Član 47

Kad se u postupku utvrdi da lice u vrijeme izvršenja djela nije navršilo 14 godina života, krivična prijava će se odbaciti ili postupak obustaviti, a podaci o djelu i izvršiocu dostaviće se organu starateljstva radi preduzimanja mjera zaštite iz njegove nadležnosti.

Zabrana suđenja maloljetniku u odsustvu

Član 48

Maloljetniku se ne može suditi u odsustvu, a u postupku prema maloljetniku određene radnje mogu se sprovesti bez njegovog prisustva samo u slučajevima propisanim ovim zakonom.

Obazrivo postupanje prema maloljetniku

Član 49

Pri preduzimanju radnji kojima prisustvuje maloljetnik, a naročito prilikom njegovog saslušanja, učesnici u postupku dužni su da postupaju obazrivo, vodeći računa o zrelosti, drugim ličnim svojstvima i zaštiti privatnosti maloljetnika, kako vođenje postupka i radnje koje se u postupku preduzimaju ne bi štetno uticali na razvoj maloljetnika.

Obavezna odbrana maloljetnika

Član 50

- (1) Maloljetnik mora imati branioca prilikom prvog saslušanja, kao i tokom čitavog postupka.
- (2) Branilac maloljetnika može biti samo advokat.
- (3) Ako sam maloljetnik ili njegov zakonski zastupnik ne uzmu branioca, branioca će po službenoj dužnosti postaviti sud, odnosno državni tužilac, po pravilu, iz reda advokata sa posebnim znanjima iz oblasti zaštite prava maloljetnika, po redoslijedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Advokatska komora).
- (4) Branilac postavljen po službenoj dužnosti u skladu sa stavom 3 ovog člana ostaje do završetka postupka, odnosno dok maloljetnik ili njegov zakonski zastupnik sami ne izaberu branioca.

Nemogućnost oslobađanja od dužnosti svjedočenja

Član 51

Niko ne može biti oslobođen dužnosti da svjedoči o okolnostima potrebnim za ocjenjivanje zrelosti maloljetnika, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi.

Vođenje jedinstvenog postupka

Član 52

Kad postoji osnovana sumnja da je lice učinilo jedno krivično djelo kao maloljetno, a drugo kao punoljetno, po pravilu će se sprovesti jedinstven postupak pred sudom koji je stvarno i mjesno nadležan za vođenje postupka za krivično djelo koje je izvršilo kao maloljetnik, ukoliko to lice u vrijeme pokretanja postupka nije navršilo 21 godinu života.

Spojeni postupak sa postupkom protiv punoljetnog lica

Član 53

- (1) Kad je maloljetnik učestvovao u izvršenju krivičnog djela zajedno sa punoljetnim licem, postupak prema njemu će se izdvojiti i sprovesti u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Postupak prema maloljetniku može se, izuzetno, spojiti sa postupkom protiv punoljetnog lica i sprovesti u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku, samo ako je spajanje postupka neophodno za svestrano razjašnjenje stvari.
- (3) Naredbu o spajanju postupka iz stava 2 ovog člana, u pripremnom postupku donosi državni tužilac za maloljetnike, a u postupku pred sudom rješenje o spajanju postupka donosi vijeće iz člana 24 stav 7 Zakonika o krivičnom postupku.
- (4) Protiv odluka iz stava 3 ovog člana nije dozvoljena žalba.
- (5) Kad se sprovodi jedinstveni postupak za maloljetne i punoljetne učinioce krivičnih djela, u odnosu na maloljetnika će se uvijek primijeniti odredbe čl. 48 do 50, čl. 54 do 57, čl. 59, 61, 63, 68 i člana 83 ovog zakona, kad se odlučuje o pitanjima koja se odnose na maloljetnika, a ostale odredbe ovog zakona, ukoliko njihova primjena nije u suprotnosti sa vođenjem jedinstvenog postupka.

Organ starateljstva u postupku prema maloljetniku

Član 54

- (1) U postupku prema maloljetniku, pored ovlašćenja koja su propisana ovim zakonom, organ starateljstva ima pravo da se upozna sa tokom postupka, da u toku postupka stavlja predloge i da ukazuje na činjenice i dokaze koji su od značaja za donošenje pravilne odluke.

- (2) O svakom pokretanju postupka prema maloljetniku državni tužilac za maloljetnike će obavijestiti organ starateljstva.
- (3) Ako je državni tužilac za maloljetnike propustio da o pokretanju postupka prema maloljetniku obavijesti organ starateljstva, to će učiniti sud u daljem toku postupka.

Dostavljanje

Član 55

- (1) Na dostavljanje odluka i drugih pismena maloljetniku shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku o pozivanju okrivljenog i dostavljanju pismena okrivljenom, pri čemu se maloljetniku pismena neće dostavljati isticanjem na glasnoj tabli suda.
- (2) Ako je maloljetniku odluka usmeno saopštena prepis odluke dostaviće mu se i kad izjavi da se neće žaliti.

Objavljivanje podataka o postupku prema maloljetniku

Član 56

- (1) Podaci o postupku prema maloljetniku i odluka donijeta u tom postupku, kao i podaci o maloljetniku kao učesniku u postupku ne smiju se objavljivati u medijima.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, sud može odobriti da se objave podaci o postupku odnosno odluka donesena u postupku prema maloljetnicima, ali se ne smiju navesti ime maloljetnika i drugi podaci na osnovu kojih bi se mogao otkriti identitet maloljetnika ili njegovog zakonskog zastupnika.

Dužnost hitnog postupanja

Član 57

- (1) Organi koji učestvuju u postupku prema maloljetniku, drugi organi i ustanove od kojih se traže obavještenja, izveštaji ili mišljenja, kao i svi drugi učesnici u postupku prema maloljetniku, dužni su da postupaju hitno kako bi se postupak što prije završio.
- (2) Kad sudija za maloljetnike ocijeni da je zbog nesavjesnog ili nestručnog postupanja branioca u postupku prema maloljetniku došlo do odugovlačenja postupka obavijestiće o tome Advokatsku komoru i može novčano kazniti branioca, u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.
- (3) Kad sudija za maloljetnike ocijeni da je usljed radnji ili propusta državnog organa ili ustanove od kojih se u postupku prema maloljetniku tražilo obavještenje, izveštaj ili mišljenje došlo do odugovlačenja postupka, obavijestiće o tome starješinu nadležnog organa ili ustanove i može novčano kazniti odgovorno lice u organu ili ustanovi, u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.

Postupak protiv mladih punoljetnih lica

Član 58

- (1) Odredbe ovog zakona primjenjuju se u postupku prema licima za koja postoji osnovana sumnja da su učinila krivično djelo kao mlađi maloljetnici, a u vrijeme pokretanja postupka, odnosno suđenja nijesu navršila 21 godinu života ili su krivično djelo učinila kao stariji maloljetnici, a u vrijeme pokretanja postupka, odnosno suđenja nijesu navršila 23 godine života.
- (2) Odredbe čl. 48 do 50, čl. 54 do 57, čl. 59, 61, 63, 68 i 83 ovog zakona primjenjuju se u postupku prema mlađem punoljetnom licu ako se do početka glavnog pretresa, na osnovu ispitivanja njegove ličnosti, procijeni da mu se može izreći vaspitna mjera u skladu sa članom 41 ovog zakona.

Pozivanje i dovođenje maloljetnika

Član 59

- (1) Maloljetnik se poziva preko zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe hitnog postupanja ili drugih okolnosti.
- (2) Kad se prema maloljetniku izdaje naredba za dovođenje, ovu mjeru sprovodi policajac za maloljetnike u civilnoj odjeći, vozilu bez policijskih oznaka i bez vezivanja, osim ako to zahtijevaju okolnosti izvršenja krivičnog djela, vodeći računa o dostojanstvu maloljetnika.

Mjere nadzora i jemstvo

Član 60

Sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike može, radi obezbjeđenja nesmetanog vođenja postupka kad postoje uslovi za to, prema maloljetniku izreći mjeru nadzora ili jemstvo, u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku kojima su propisane mjere nadzora i jemstva.

Mjera privremenog nadzora i smještaja maloljetnika

Član 61

- (1) Sudija za maloljetnike, na predlog državnog tužioca za maloljetnike ili po službenoj dužnosti, može donijeti rješenje da se prema maloljetniku preduzmu mjere privremenog nadzora od strane organa starateljstva radi pružanja pomoći i zaštite.
- (2) Sudija za maloljetnike, na predlog državnog tužioca za maloljetnike ili po službenoj dužnosti, može donijeti rješenje o privremenom smještaju maloljetnika u drugu porodicu, vaspitnu ustanovu ili organizaciju za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika, kad je to potrebno radi izdvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj živi ili radi.
- (3) Mjere iz st. 1 i 2 ovog člana mogu trajati do okončanja pripremnog postupka, a izuzetno, do pravosnažnog okončanja postupka, ali je sud dužan da ispita osnovanost trajanja mjere svaka dva mjeseca računajući od dana pravosnažnosti prethodnog rješenja.
- (4) Protiv rješenja iz st. 1 i 2 ovog člana žalbu mogu izjaviti maloljetnik, zakonski zastupnik, branilac i državni tužilac za maloljetnike, u roku od 24 časa od časa dostavljanja rješenja. Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.
- (5) Protiv rješenja kojim se produžava ili ukida mjera iz st. 1 i 2 ovog člana žalbu mogu izjaviti maloljetnik, zakonski zastupnik, branilac i državni tužilac za maloljetnike, u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja. Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.
- (6) Po žalbi iz st. 4 i 5 ovog člana odlučuje vijeće za maloljetnike neposredno višeg suda u roku od 48 časova .
- (7) Troškovi smještaja maloljetnika u drugu porodicu, vaspitnu ustanovu ili organizaciju za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika isplaćuju se unaprijed iz budžetskih sredstava i ulaze u troškove krivičnog postupka.

Određivanje pritvora maloljetniku

Član 62

- (1) Sudija za maloljetnike može, izuzetno, na obrazloženi predlog državnog tužioca za maloljetnike, nakon saslušanja maloljetnika, odrediti maloljetniku pritvor, kad za to postoje razlozi za određivanje pritvora propisani Zakonikom o krivičnom postupku, ako se svrha, radi čijeg je ostvarenja pritvor određen, ne može postići mjerama iz člana 60 i člana 61 st. 1 i 2 ovog zakona. U rješenju o određivanju pritvora razloge za određivanje pritvora sudija za maloljetnike dužan je da posebno obrazloži.
- (2) Protiv rješenja o određivanju pritvora maloljetnik i njegov branilac mogu izjaviti žalbu vijeću za maloljetnike neposredno višeg suda, u roku od 24 časa od časa uručenja rješenja. Prvostepeni sud, preko koga se žalba podnosi, žalbu, rješenje o pritvoru i ostale potrebne spise dostavlja odmah vijeću. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (3) Protiv rješenja kojim je odbijen predlog državnog tužioca za maloljetnike da se maloljetniku odredi pritvor državni tužilac može izjaviti žalbu vijeću za maloljetnike neposredno višeg suda, u roku od 24 časa od časa uručenja rješenja. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) U slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana vijeće za maloljetnike je dužno da donese odluku u roku od 48 časova.
- (5) Vrijeme provedeno u pritvoru, kao i svako drugo lišenje slobode uračunava se u trajanje izrečene vaspitne mjere upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa, u ustanovu zavodskog tipa i kaznu maloljetničkog zatvora.
- (6) Na osnovu rješenja o pritvoru koje je donio sudija za maloljetnike, pritvor u pripremnom postupku može trajati najduže 30 dana.
- (7) Vijeće za maloljetnike neposredno višeg suda može, iz opravdanih razloga, produžiti pritvor najduže za 30 dana.

Boravak maloljetnika u pritvoru

Član 63

- (1) Maloljetnik boravi u pritvoru odvojeno od punoljetnih lica. Izuzetno, sudija za maloljetnike može odrediti da maloljetnik bude u pritvoru zajedno sa punoljetnim licem koje na njega ne bi štetno uticalo, kako usamljenje maloljetnika ne bi ostavilo štetne posljedice po razvoj njegove ličnosti.
- (2) Maloljetniku u pritvoru će se, prema potrebama i mogućnostima, obezbijediti pristup obrazovnim programima i pružiti psiho-socijalna podrška.

- (3) Sudija za maloljetnike ima prema pritvorenim maloljetnicima ista ovlaštenja koja, u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, ima sudija za istragu, odnosno predsjednik suda u pogledu punoljetnih pritvorenika.
- (4) Sudija za maloljetnike je dužan da posebno vodi računa o ličnim svojstvima pritvorenog maloljetnika i potrebama zaštite njegove ličnosti tokom boravka u pritvoru.

III. TOK POSTUPKA

1. Izviđaj

Izviđaj

Član 64

- (1) Kad prikuplja obavještenja od maloljetnog lica policajac za maloljetnike postupuje u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku o prikupljanju obavještenja od građana i čini to, po pravilu, u prisustvu zakonskog zastupnika maloljetnog lica ili predstavnika organa nadležnog za socijalnu i dječju zaštitu (u daljem tekstu: organ starateljstva).
- (2) Maloljetnika u izviđaju sasluša državni tužilac za maloljetnike, u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku o saslušanju osmunjčenog u izviđaju i čini to u prisustvu branioca i, po pravilu, u prisustvu zakonskog zastupnika maloljetnika, odnosno predstavnika organa starateljstva.
- (3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, po odobrenju državnog tužioca za maloljetnike, policajac za maloljetnike može saslušati maloljetnika uz njegov pristanak i pristanak njegovog zakonskog zastupnika u prisustvu branioca i, po pravilu, u prisustvu zakonskog zastupnika maloljetnika, odnosno predstavnika organa starateljstva.
- (4) Na lišenje slobode maloljetnika od strane organa uprave nadležnog za poslove policije (u daljem tekstu: policija), zadržavanje od strane državnog tužioca za maloljetnike i određivanje pritvora u izviđaju shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku.

Odbacivanje i dopuna krivične prijave

Član 65

- (1) Kad državni tužilac za maloljetnike ocijeni da nema osnova za pokretanje pripremnog postupka rješenjem će odbaciti krivičnu prijavu, ako iz same prijave proističe da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju gonjenje i o tome će obavijestiti oštećenog. U tom slučaju oštećeni ima pravo da, u roku od 15 dana, zahtijeva od sudije za maloljetnike da odluči o pokretanju postupka.
- (2) Ukoliko sudija za maloljetnike u slučaju iz stava 1 ovog člana donese odluku da se sprovede postupak, državni tužilac za maloljetnike sporovešće postupak u skladu sa odredbama ovog zakona. Protiv odluke sudije za maloljetnike nije dozvoljena žalba.
- (3) Ako državni tužilac za maloljetnike iz same prijave ne može ocijeniti da li su vjerovatni navodi prijave ili ako podaci u prijavi ne pružaju dovoljno osnova ni za pokretanje pripremnog postupka niti za donošenje rješenja o odbacivanju prijave, a naročito ako je izvršilac nepoznat, državni tužilac za maloljetnike će, sam ili posredstvom drugih organa, prikupiti potrebna obavještenja. U tu svrhu državni tužilac za maloljetnike može pozvati podnosioca prijave, prijavljeno lice i druga lica za koja ocijeni da mogu pružiti relevantne podatke od značaja za donošenje odluke po prijavi. Ako nije u mogućnosti da to preduzme sam, državni tužilac za maloljetnike će zahtijevati od policije da prikupi potrebna obavještenja i preduzme druge mjere radi otkrivanja krivičnog djela i učionioca u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku.

Odbacivanje krivične prijave iz razloga pravičnosti

Član 66

- (1) Za krivična djela za koja je kao glavna propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina državni tužilac za maloljetnike može odbaciti krivičnu prijavu, ako je maloljetnik usljed stvarnog kajanja spriječio nastupanje štete ili je štetu u potpunosti već naknadio, a državni tužilac za maloljetnike, prema okolnostima slučaja, ocijeni da izricanje krivične sankcije ne bi bilo pravično.
- (2) Kad državni tužilac za maloljetnike u slučaju iz stava 1 ovog člana odbaci krivičnu prijavu o tome će obavijestiti organ starateljstva, oštećenog i policiju, ako je ona podnijela krivičnu prijavu.
- (3) U slučaju iz stava 2 ovog člana oštećeni ne može zahtijevati od sudije za maloljetnike nadležnog suda da odluči o pokretanju postupka prema maloljetniku.

- (4) Državni tužilac za maloljetnike može, prije donošenja odluke o odbacivanju krivične prijave iz stava 1 ovog člana, zatražiti nalaz i mišljenje stručne službe.

Postupanje prilikom izricanja opomene

Član 67

- (1) Nakon što utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 10 ovog zakona, državni tužilac za maloljetnike ili policajac za maloljetnike, uz odobrenje državnog tužioca za maloljetnike, donosi rješenje o izricanju, odnosno određivanju opomene. Protiv tog rješenja nije dozvoljena žalba.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se maloljetniku, njegovom zakonskom zastupniku, braniocu i organu starateljstva.
- (3) U rješenju o izricanju, odnosno određivanju opomene državni tužilac za maloljetnike ili policajac za maloljetnike ukazuje na društvenu neprihvatljivost i štetnost njegovog ponašanja, posljedice koje takvo ponašanje može imati na njega, kao i na mogućnost vođenja krivičnog postupka i izricanje krivične sankcije u slučaju ponovnog izvršenja krivičnog djela.

Poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi

Član 68

- (1) Kad sazna za izvršenje krivičnog djela za koje se goni po privatnoj tužbi, policajac za maloljetnike, uz saglasnost državnog tužioca za maloljetnike, upoznaje maloljetnika i oštećenog sa mogućnošću poravnanja i, uz njihovu saglasnost, postupak poravnanja povjerava posredniku, koji se vodi u skladu sa odredbama ovog zakona o primjeni vaspitnog naloga poravnanje sa oštećenim.
- (2) Ako maloljetnik i oštećeni ne prihvate postupak poravnanja ili se postupak poravnanja ne okonča u roku od 30 dana ili ne postignu sporazum ili maloljetnik ne ispuni u cjelini ili u pretežnom dijelu obaveze utvrđene sporazumom, oštećeni ima pravo da podnese predlog za pokretanje postupka nadležnom državnim tužiocu za maloljetnike, u roku za podnošenje privatne tužbe propisanom Zakonikom o krivičnom postupku.

Postupak određivanja vaspitnog naloga u izviđaju (uslovljeni oportunitet)

Član 69

- (1) Državni tužilac za maloljetnike može odlučiti da ne pokrene postupak za krivično djelo za koje je kao glavna propisana novčana kazna i/ili kazna zatvora do deset godina, iako su ispunjeni uslovi za pokretanje postupka, pod uslovom da donose rješenje kojim se određuje jedan ili više vaspitnih naloga iz člana 12 ovog zakona, ako smatra da ne bi bilo cjelishodno da se vodi postupak prema maloljetniku, s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život maloljetnika i njegova lična svojstva.
- (2) Radi utvrđivanja okolnosti iz stava 1 ovog člana državni tužilac za maloljetnike može zatražiti obavještenja od zakonskog zastupnika maloljetnika, drugih lica, organa i ustanova, a kad je to potrebno, može ova lica i maloljetnika pozvati radi neposrednog obavješćavanja. Državni tužilac za maloljetnike može zatražiti izvještaj o ličnosti maloljetnika i prilikama u kojima živi od organa starateljstva i stručne službe.
- (3) Kad je u toku izvršenje krivične sankcije prema maloljetniku, državni tužilac za maloljetnike može odlučiti da ne pokrene krivični postupak za drugo krivično djelo koje je maloljetnik učinio, pod uslovima iz stava 1 ovog člana, ako s obzirom na težinu tog krivičnog djela, kao i na kaznu, odnosno vaspitnu mjeru koja se izvršava ne bi imalo svrhe vođenje novog postupka i izricanje krivične sankcije za to djelo.
- (4) Prilikom izbora vaspitnog naloga državni tužilac za maloljetnike će posebno voditi računa da vaspitni nalog bude prilagođen ličnosti maloljetnika i prilikama u kojima maloljetnik živi, uzimajući u obzir njegovu spremnost da sarađuje u primjeni vaspitnog naloga.
- (5) Ako maloljetnik u potpunosti ispuni vaspitni nalog državni tužilac za maloljetnike će donijeti rješenje o odbacivanju krivične prijave.
- (6) Državni tužilac za maloljetnike može odbaciti krivičnu prijavu i kad maloljetnik djelimično ispuni vaspitni nalog, ako ocijeni da pokretanje postupka, s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život maloljetnika, njegova lična svojstva i razloge neispunjenja u potpunosti vaspitnog naloga, očigledno ne bi bilo cjelishodno.
- (7) Ako maloljetnik ne izvrši vaspitni nalog ili ga izvrši samo djelimično u mjeri koja opravdava pokretanje postupka, državni tužilac za maloljetnike pokreće i sporovodi pripremni postupak.
- (8) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana nije dozvoljena žalba.

- (9) O odbacivanju krivične prijave državni tužilac za maloljetnike obavještava oštećenog, koji ima pravo da zahtijeva od sudije za maloljetnike nadležnog suda da odluči o pokretanju postupka prema maloljetniku, odnosno u roku od tri mjeseca od dana saznanja za odbacivanje krivične prijave ako nije obaviješten da postupak neće biti pokrenut.

2. Pripremni postupak

Pokretanje pripremnog postupka

Član 70

- (1) Državni tužilac za maloljetnike naredbom pokreće pripremni postupak prema maloljetniku.
- (2) U naredbi o pokretanju pripremnog postupka će se naznačiti lični podaci maloljetnika, opis krivičnog djela iz kojeg proizilaze njegova zakonska obilježja, zakonski naziv krivičnog djela i dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je maloljetnik učinio krivično djelo.

Dokazne radnje za čije je naređivanje isključivo nadležan sudija za maloljetnike

Član 71

- (1) Naredbu za pretresanje stana, drugih prostorija i lica, kao i naredbu za privremeno oduzimanje predmeta na predlog državnog tužioca za maloljetnike, donosi sudija za maloljetnike.
- (2) Na zahtjev državnog tužioca za maloljetnike, sudija za maloljetnike donosi naredbu za sprovođenje eshumacije leša.
- (3) Ako se sudija za maloljetnike ne saglasi sa predlogom iz stava 1 ovog člana, odnosno sa zahtjevom iz stava 2 ovog člana, odluku o tome, u roku od 24 časa, donosi vijeće za maloljetnike neposredno višeg suda.

Skraćeni postupak i prekid pripremnog postupka

Član 72

- (1) Odredbe o skraćenom postupku Zakonika o krivičnom postupku ne primjenjuju se u postupku prema maloljetniku.
- (2) Na prekid pripremnog postupka shodno se primjenju odredbe Zakonika o krivičnom postupku o prekidu istrage.

Prikupljanje podataka u pripremnom postupku

Član 73

- (1) U pripremnom postupku prema maloljetniku, pored činjenica koje se odnose na krivično djelo, posebno će se utvrditi uzrast maloljetnika, činjenice potrebne za ocjenu njegove zrelosti, ispitaće se sredina i prilike u kojima maloljetnik živi i druge okolnosti koje se tiču njegove ličnosti i ponašanja.
- (2) Radi utvrđivanja činjenica i okolnosti iz stava 1 ovog člana, saslušać se zakonski zastupnik maloljetnika i druga lica koja mogu pružiti potrebne podatke. Utvrđivanje ovih činjenica i okolnosti državni tužilac za maloljetnike može povjeriti i stručnoj službi.
- (3) O okolnostima iz stava 1 ovog člana državni tužilac za maloljetnike obavezno pribavlja mišljenje organa starateljstva, a ako je prema maloljetniku bila izrečena institucionalna mjera, pribaviće se izvještaj zavoda ili ustanove u kojoj se ta mjera izvršava.

Radnje koje se preduzimaju u pripremnom postupku

Član 74

- (1) U pripremnom postupku državni tužilac za maloljetnike određuje način izvođenja pojedinih radnji u skladu sa ovim zakonom i Zakonikom o krivičnom postupku, kojim se obezbjeđuju pravo maloljetnika na odbranu, prava oštećenog i prikupljanje dokaza potrebnih za odlučivanje.
- (2) Saslušanju maloljetnika u pripremnom postupku moraju prisustvovati branilac i zakonski zastupnik maloljetnika. Ostalim radnjama u pripremnom postupku ova lica prisustvuju samo kad državni tužilac za maloljetnike ocijeni da je njihovo prisustvo neophodno. Državni tužilac za maloljetnike može, izuzetno, maloljetnika saslušati bez prisustva njegovog zakonskog zastupnika ako je to potrebno radi zaštite njegove ličnosti.
- (3) Državni tužilac za maloljetnike može narediti da se maloljetnik, kad je to potrebno radi zaštite njegove ličnosti, udalji prilikom izvođenja pojedinih radnji. Državni tužilac za maloljetnike će maloljetnika ukratko upoznati sa tokom postupka kojem nije prisustvovao, vodeći pri tome računa o zaštiti ličnosti maloljetnika.

- (4) Državni tužilac za maloljetnike može uskratiti pravo zakonskom zastupniku maloljetnika da prisustvuje određenoj radnji u pripremnom postupku, ako je takva odluka u interesu zaštite njegove ličnosti.
- (5) Saslušanje maloljetnika obaviće se kad je to potrebno uz pomoć psihologa, pedagoga ili drugog stručnog lica, pri čemu saslušanju može prisustvovati predstavnik organa starateljstva.
- (6) Kad neko od lica iz stava 5 ovog člana prisustvuje radnjama koje se vrše u pripremnom postupku, to lice može, po odobrenju državnog tužioca za maloljetnike, stavljati predloge i postavljati pitanja licu koje se saslušava.

Postupak za određivanje vaspitnog naloga u pripremnom postupku

Član 75

- (1) Državni tužilac za maloljetnike može odlučiti da obustavi pripremni postupak prema maloljetniku za krivično djelo za koje je kao glavna propisana novčana kazna i/ili kazna zatvora do deset godina, iako su ispunjeni uslovi za vođenje postupka, pod uslovom da donose rješenje kojim se određuje jedan ili više vaspitnih naloga iz člana 12 ovog zakona, ako smatra da ne bi bilo cjelishodno da se vodi postupak prema maloljetniku, s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život maloljetnika i njegova lična svojstva.
- (2) Radi utvrđivanja okolnosti iz stava 1 ovog člana državni tužilac za maloljetnike može zatražiti obavještenja od zakonskog zastupnika maloljetnika, drugih lica, organa i ustanova. Državni tužilac za maloljetnike može zatražiti izvještaj o ličnosti maloljetnika i prilikama u kojima živi od organa starateljstva i stručne službe.
- (3) Kad je u toku izvršenje krivične sankcije prema maloljetniku, državni tužilac za maloljetnike može odlučiti da ne pokrene krivični postupak za drugo krivično djelo koje je maloljetnik učinio, pod uslovom iz stava 1 ovog člana, ako s obzirom na težinu tog krivičnog djela, kao i na kaznu, odnosno vaspitnu mjeru koja se izvršava ne bi imalo svrhe vođenje novog postupka i izricanje krivične sankcije za to djelo.
- (4) Prilikom izbora vaspitnog naloga državni tužilac za maloljetnike će posebno voditi računa da vaspitni nalog bude prilagođen ličnosti maloljetnika i prilikama u kojima maloljetnik živi, uzimajući u obzir njegovu spremnost da sarađuje u primjeni vaspitnog naloga.
- (5) Ako maloljetnik u potpunosti ispuni vaspitni nalog, državni tužilac za maloljetnike će donijeti rješenje o obustavi postupka.
- (6) Državni tužilac za maloljetnike može obustaviti postupak i ako maloljetnik djelimično ispuni vaspitni nalog, ukoliko ocijeni da dalje vođenje postupka, s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život maloljetnika, njegova lična svojstva i razloge neispunjenja u potpunosti preuzetog vaspitnog naloga, očigledno ne bi bilo cjelishodno.
- (7) Ako maloljetnik ne izvrši vaspitni nalog ili ga izvrši samo djelimično u mjeri koja opravdava dalje vođenje postupka, državni tužilac za maloljetnike nastavlja postupak.
- (8) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana nije dozvoljena žalba.
- (9) O obustavi postupka državni tužilac za maloljetnike obavještava oštećenog, koji nema pravo da zahtijeva od sudije za maloljetnike nadležnog suda da odluči o pokretanju postupka prema maloljetniku.

Obustava postupka prema maloljetniku iz razloga cjelishodnosti

Član 76

- (1) Ako u toku pripremnog postupka ili po njegovom okončanju državni tužilac za maloljetnike nađe da postoje razlozi iz člana 69 st. 1 i 3 ovog zakona, donijeće naredbu o obustavi postupka.
- (2) Državni tužilac za maloljetnike će naredbu iz stava 1 ovog člana dostaviti oštećenom, a oštećeni može, u roku od 15 dana od dana prijema naredbe, zahtijevati od sudije za maloljetnike nadležnog suda da odluči o pokretanju postupka prema maloljetniku ako se radi o krivičnom djelu za koje je propisana kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.
- (3) Protiv rješenja sudije za maloljetnike kojim se odbija predlog oštećenog za pokretanje postupka nije dozvoljena žalba.
- (4) Ukoliko sudija za maloljetnike u slučaju iz stava 2 ovog člana donese odluku da se sprovede postupak, državni tužilac za maloljetnike sporovešće postupak u skladu sa odredbama ovog zakona. Protiv ove odluke nije dozvoljena žalba.

Obustva postupka

Član 77

- (1) Državni tužilac za maloljetnike će naredbom obustaviti postupak, ako u toku pripremnog postupka ili po njegovom okončanju nađe da:
 - 1) djelo koje se stavlja na teret maloljetniku nije krivično djelo;
 - 2) je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem;
 - 3) postoje druge okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje;
 - 4) ne postoje dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je maloljetnik učinio krivično djelo.
- (2) Naredba iz stava 1 ovog člana će se, u roku od osam dana, dostaviti maloljetniku, njegovom braniocu i oštećenom.
- (3) Oštećeni može, u roku od 15 dana od dana prijema naredbe, zahtijevati od suda da odluči o pokretanju postupka prema maloljetniku.
- (4) Protiv rješenja sudije za maloljetnike kojim se odbija predlog oštećenog za pokretanje postupka nije dozvoljena žalba.
- (5) Ukoliko sud u slučaju iz stava 3 ovog člana donese odluku da se sprovede postupak, državni tužilac za maloljetnike sporovešće postupak u skladu sa odredbama ovog zakona. Protiv ove odluke nije dozvoljena žalba.

Predlog državnog tužioca da se maloljetniku izrekne krivična sankcija

Član 78

- (1) Državni tužilac za maloljetnike podnosi sudu obrazloženi predlog za izricanje krivične sankcije kad prikupljeni podaci koji se odnose na krivično djelo i ličnost maloljetnika daju dovoljno osnova za podnošenje takvog predloga.
- (2) Prije podnošenja predloga iz stava 1 ovog člana državni tužilac za maloljetnike mora saslušati maloljetnika.
- (3) Predlog iz stava 1 ovog člana sadrži: lično ime maloljetnika, njegove godine života, opis i zakonski naziv krivičnog djela, dokaze iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je maloljetnik učinio krivično djelo, obrazloženje koje, pored objašnjenja ocjene državnog tužioca da postoji osnovana sumnja da je maloljetnik učinio krivično djelo, sadrži i ocjenu stepena zrelosti maloljetnika, svojstva njegove ličnosti i predlog da se maloljetniku izrekne određena krivična sankcija.
- (4) Državni tužilac za maloljetnike može, prije podnošenja predloga iz stava 1 ovog člana, zatražiti nalaz i mišljenje stručne službe.

3. Postupak pred sudom

Kontrola predloga za izricanje krivične sankcije

Član 79

- (1) Kad sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike primi predlog za izricanje krivične sankcije ispitaće osnovanost predloga, u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku kojima je uređena kontrola optužnice i, ukoliko se ne složi sa predlogom državnog tužioca za maloljetnike, zatražiće da o tome odluči vijeće za maloljetnike neposredno višeg suda koje donosi odluku, nakon izjašnjenja državnog tužioca.
- (2) Vijeće za maloljetnike neposredno višeg suda, u slučaju iz stava 1 ovog člana, može:
 - 1) vratiti predlog za izricanje krivične sankcije prema maloljetniku državnom tužiocu za maloljetnike, ukoliko utvrdi da predlog ne sadrži podatke iz člana 78 stav 3 ovog zakona, koji je dužan da ukloni nedostatke predloga u roku od tri dana;
 - 2) obustaviti postupak ako utvrdi da:
 - djelo koje je predmet optužbe nije krivično djelo;
 - je krivično gonjenje zastarjelo ili da je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili da postoje druge okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje;
 - nema dovoljno dokaza da je okrivljeni učinio djelo koje je predmet optužbe;
 - postoje razlozi cjelishodnosti;
 - 3) naložiti sudiji za maloljetnike, odnosno predsjedniku vijeća za maloljetnike da održi sjednicu vijeća, odnosno glavni pretres.
- (3) Protiv odluke iz stava 2 ovog člana nije dozvoljena žalba.
- (4) Ako je u slučaju iz stava 1 ovog člana postupak spojen u skladu sa članom 53 ovog zakona, shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku kojima je uređena kontrola optužnice.

Odlučivanje na sjednici vijeća ili vođenje glavnog pretresa

Član 80

- (1) U slučaju kad sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike ne izjavi neslaganje sa predlogom državnog tužioca za maloljetnike iz člana 78 ovog zakona, odnosno vijeće za maloljetnike neposredno višeg suda ne obustavi postupak, sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike zakazuje sjednicu ili glavni pretres.
- (2) Kazna maloljetničkog zatvora i institucionalne mjere mogu se izreći samo nakon održanog glavnog pretresa. Ostale vaspitne mjere mogu se izreći i bez održavanja glavnog pretresa.
- (3) Na sjednici iz stava 1 ovog člana može se odlučiti da se održi glavni pretres.

Sjednica

Član 81

- (1) Na sjednicu iz člana 80 stav 1 ovog zakona pozivaju se maloljetnik, njegov zakonski zastupnik, branilac, državni tužilac za maloljetnike i predstavnik organa starateljstva.
- (2) Sjednica se može održati i u odsustvu uredno pozvanih lica iz stava 1 ovog člana.

Član 82

Sudija za maloljetnike svakih mjesec dana obavještava predsjednika suda o tome koji predmeti maloljetnika nijesu okončani i o razlozima zbog kojih je po pojedinim predmetima postupak još u toku. Predsjednik suda će preduzeti mjere da se postupak ubrza.

Glavni pretres

Član 83

- (1) Sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike dužan je da zakaže glavni pretres ili sjednicu u roku od osam dana od dana prijema predloga za izricanje krivične sankcije. O produženju ovog roka obavještava se predsjednik suda.
- (2) Na pripremu za glavni pretres, pripremno ročište za glavni pretres, rukovođenje glavnim pretresom, odlaganje i prekidanje glavnog pretresa, zapisnik i tok glavnog pretresa shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku, osim ako sud smatra da njihova primjena u konkretnom slučaju ne bi bila cjelishodna.
- (3) Na glavni pretres se pozivaju maloljetnik, njegov zakonski zastupnik, branilac, državni tužilac za maloljetnike, predstavnik stručne službe nadležnog suda i predstavnik organa starateljstva. U slučaju da ne dođe uredno pozvani predstavnik organa starateljstva sud može odlučiti da se glavni pretres održi i bez njegovog prisustva.
- (4) Glavnom pretresu obavezno prisustvuju maloljetnik, državni tužilac za maloljetnike i branilac.
- (5) Ukoliko državni tužilac za maloljetnike ili branilac neopravdano izostanu sa glavnog pretresa, sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike obavještava o tome starješinu državnog tužilaštva, a branioca može kazniti novčanom kaznom u iznosu do 1.000 eura, o čemu obavještava Advokatsku komoru.
- (6) Odredbe Zakonika o krivičnom postupku o izmjeni i proširenju optužbe primjenjivaće se i u postupku prema maloljetniku, pri čemu je vijeće za maloljetnike ovlašćeno da, i bez predloga državnog tužioca za maloljetnike, donese odluku na osnovu činjeničnog stanja koje je utvrđeno na glavnom pretresu.

Isključenje javnosti

Član 84

- (1) Kad sudi maloljetniku, sud će uvijek isključiti javnost.
- (2) Sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike, izuzetno, može dozvoliti da na glavnom pretresu prisustvuju lica koja se bave zaštitom i vaspitanjem maloljetnika i naučni radnici.
- (3) U toku glavnog pretresa sud može narediti da se, osim državnog tužioca za maloljetnike, branioca i predstavnika organa starateljstva, sa pretresa udalje sva ili pojedina lica.
- (4) Za vrijeme izvođenja pojedinih dokaza ili završnih riječi stranaka sud može narediti da se maloljetnik udalji sa pretresa, ako je to potrebno radi zaštite njegove ličnosti.
- (5) Sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike će maloljetnika koji je udaljen sa pretresa po njegovom povratku u sudnicu ukratko upoznati sa radnjama sprovedenim tokom njegovog udaljenja.

Odluke kojima se okončava glavni pretres

Član 85

- (1) Sud nije vezan za predlog državnog tužioca za maloljetnike prilikom odlučivanja da li će prema maloljetniku izreći kaznu maloljetničkog zatvora ili vaspitnu mjeru.
- (2) Sud će rješenjem obustaviti postupak u slučajevima kad donosi presudu kojom se optužba odbija ili kojom se optuženi oslobađa od optužbe, kao i kad nađe da nije cjelishodno izreći maloljetniku kaznu maloljetničkog zatvora ili vaspitnu mjeru.
- (3) Vaspitnu mjeru maloljetniku sud izriče rješenjem. U izreci ovog rješenja maloljetnik se neće oglasiti krivim za krivično djelo koje mu se stavlja na teret, već se samo navodi mjera koja se izriče. U obrazloženju rješenja navešće se opis djela i okolnosti koje opravdavaju izricanje vaspitne mjere.
- (4) Na sadržaj presude kojom se maloljetniku izriče kazna maloljetničkog zatvora shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku o sadržaju presude kojom se optuženi oglašava krivim.
- (5) Sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike dužan je da odluku kojom se okončava postupak pisano izradi, u roku od 15 dana od dana objavljivanja.

Odluka o troškovima postupka i o imovinskopравnom zahtjevu

Član 86

- (1) Sud može maloljetnika obavezati na plaćanje troškova postupka i na ispunjenje imovinskopравnog zahtjeva samo ako je maloljetniku izrekao kaznu maloljetničkog zatvora. Ako je prema maloljetniku izrečena vaspitna mjera ili je postupak obustavljen, na troškove postupka shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku kojima se uređuju troškovi postupka u slučaju obustave postupka, donošenja oslobađajuće ili odbijajuće presude, a oštećeni se radi ostvarivanja imovinskopравnog zahtjeva upućuje na parnični postupak.
- (2) Ako maloljetnik ima prihode ili imovinu, sud može odrediti da plati troškove postupka i prema oštećenom ispuni imovinskopравni zahtjev i kad prema njemu izrekne vaspitnu mjeru, odnosno kad sud nađe da nije cjelishodno izreći maloljetniku kaznu maloljetničkog zatvora, niti vaspitnu mjeru.
- (3) Na ostala pitanja koja se odnose na troškove postupka i ispunjenje imovinskopравnog zahtjeva shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku.

IV. PRAVNI LJEKOVI

Žalba

Član 87

- (1) Protiv presude kojom je maloljetniku izrečena kazna maloljetničkog zatvora, rješenja kojim je maloljetniku izrečena vaspitna mjera i rješenja o obustavljanju postupka iz člana 85 stav 2 ovog zakona, žalbu mogu izjaviti sva lica koja imaju pravo na žalbu protiv presude u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, u roku od osam dana od dana prijema presude, odnosno rješenja.
- (2) Žalba zadržava izvršenje presude, odnosno rješenja, osim kad sud, uz saglasnost zakonskog zastupnika maloljetnika i po saslušanju maloljetnika, ne odluči drukčije.
- (3) Na sjednicu drugostepenog vijeća pozvaće se maloljetnik samo ako predsjednik vijeća ili vijeće nađe da bi njegovo prisustvo bilo od koristi za odlučivanje.

Odluke drugostepenog suda

Član 88

- (1) Ako prvostepenom odlukom nije izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili institucionalna mjera, drugostepeno vijeće može kaznu, odnosno mjeru izreći samo nakon održanog pretresa.
- (2) Kazna maloljetničkog zatvora u dužem trajanju ili teža institucionalna mjera od kazne, odnosno mjere izrečene prvostepenom odlukom mogu se izreći i na sjednici drugostepenog vijeća.
- (3) Kad sud odlučuje po žalbi, o održavanju sjednice vijeća obavijestiće maloljetnika, odnosno njegovog branioca.
- (4) Na postupak i odlučivanje po žalbi shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku, ukoliko ovim zakonom nije drukčije propisano.

Vanredni pravni lijekovi

Član 89

Na zahtjev za zaštitu zakonitosti i ponavljanje postupka završenog pravosnažnom presudom i pravosnažnim rješenjem o izricanju vaspitne mjere shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku.

GLAVA ČETVRTA

POSEBNE ODREDBE O ZAŠTITI MALOLJETNIH LICA KAO UČESNIKA U KRIVIČNOM POSTUPKU

Primjena

Član 90

Odredbe ove glave primenjuju se na maloljetno lice koje je oštećeno krivičnim djelom, odnosno koje se saslušava kao svjedok u krivičnom postupku.

Član 91

- (1) Učesnici u postupku, organi i ustanove od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili mišljenja, kao i mediji, dužni su da se staraju o zaštiti privatnosti maloljetnog lica, uključujući zaštitu identiteta i podataka koji mogu otkriti identitet.
- (2) Bilo koja informacija koja bi mogla ukazati na identitet maloljetnog lica koje je oštećeno krivičnim djelom ili je svjedok u postupku ne može biti objavljena bez izričite dozvole sudije, odnosno državnog tužioca koji postupka u predmetu.

Obazrivo postupanje

Član 92

U krivičnom postupku u kojem je učesnik maloljetno lice oštećeno krivičnim djelom ili u kojem se maloljetno lice saslušava kao svjedok, radnje, po pravilu, preduzimaju lica koja su stekla posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnim učioniocima krivičnih djela i maloljetnim licima kao učesnicima u krivičnom postupku, vodeći računa o uzrastu, ličnim svojstvima, obrazovanju i prilikama u kojima živi maloljetno lice.

Saslušanje maloljetnog lica

Član 93

- (1) Saslušanje maloljetnog lica, po pravilu, obavlja državni tužilac i sudija istog pola kao maloljetno lice, u posebnoj prostoriji opremljenoj tehničkim uređajima za audiovizuelno snimanje. Izuzetno, maloljetno lice može se ponovo saslušati ako za to postoje opravdani razlozi.
- (2) Saslušanje iz stava 1 ovog člana sprovodi se u prisustvu zakonskog zastupnika maloljetnog lica i, po pravilu, uz pomoć stručnih lica iz stručne službe, ako to nije protivno interesima postupka ili maloljetnog lica.
- (3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, saslušanje maloljetnog lica koje nije navršilo 14 godina života (dijete), kao oštećenog ili svjedoka u postupku, obavezno se sprovodi uz pomoć stručnog lica iz stručne službe.
- (4) Stranke i branilac okrivljenog postavljaju pitanja maloljetnom licu preko sudije, odnosno državnog tužioca.
- (5) Ako se saslušanje maloljetnog lica vrši uz pomoć uređaja za audiovizuelno snimanje, snimak će se zapečatiti i priključiti zapisniku.
- (6) Izuzetno, ako za to postoje opravdani razlozi, maloljetna lica, kao svjedoci, odnosno oštećeni mogu se saslušati i u svom stanu ili drugoj prostoriji, odnosno zavodu ili ustanovi u kojoj borave, bez obzira na tehničku opremljenost istih.

Nemogućnost suočavanja

Član 94

- (1) Maloljetno lice koje nije navršilo 14 godina života (dijete) koje je oštećeno krivičnim djelom ili se saslušava kao svjedok ne može se suočavati sa okrivljenim.
- (2) Ako se kao svjedok, odnosno oštećeni saslušava maloljetno lice starije od 14 godina života, koje se usljed prirode krivičnog dela, posljedica ili drugih okolnosti nalazi u posebno teškom psihičkom stanju, to lice ne može se suočavati sa okrivljenim.
- (3) Nadležni organi koji preduzimaju radnje u postupku u kojem učestvuje maloljetno lice preduzeće potrebne mjere kako bi se, u njihovim službenim prostorijama, izbjegao susret maloljetnog lica sa okrivljenim.

Punomoćnik oštećenog maloljetnog lica

Član 95

Na predlog državnog tužioca, organa starateljstva ili po službenoj dužnosti, sudija, odnosno predsjednik vijeća će maloljetnom licu, kad ocijeni da je to u interesu zaštite njegove ličnosti, u skladu sa zahtjevima pravičnosti, postaviti punomoćnika iz reda advokata koji su, po pravilu, stekli posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnim učioniocima krivičnih djela i maloljetnim licima kao učesnicima u krivičnom postupku. Troškovi ovakvog zastupanja padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Prepoznavanje osumnjičenog ili okrivljenog od strane maloljetnog lica

Član 96

Kad prepoznavanje osumnjičenog ili okrivljenog vrši maloljetno lice, organ koji vodi krivični postupak će postupati posebno obazrivo, a takvo prepoznavanje će se u svim fazama postupka vršiti na način koji u potpunosti onemogućava da osumnjičeni, odnosno okrivljeni vidi maloljetno lice.

Pozivanje i odbijanje svjedočenja

Član 97

- (1) Poziv maloljetnom licu kao svjedoku upućuje se preko njegovog zakonskog zastupnika.
- (2) Na maloljetno lice koje nije navršilo 14 godina života (dijete) se ne primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku kojima je uređeno kažnjavanje zbog odbijanja svjedočenja.

GLAVA PETA

KONTROLA IZVRŠENJA KRIVIČNIH SANKCIJA

Nadzor suda nad sprovođenjem

Član 98

- (1) Sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike koji je izrekao krivičnu sankciju dužan je da vrši nadzor i kontrolu nad njenim izvršenjem.
- (2) Sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike iz stava 1 ovog člana, neposredno, preko organa starateljstva ili stručne službe, prati izvršenje krivičnih sankcija obilaskom maloljetnika smještenih u zavodu ili ustanovi u kojoj se krivična sankcija izvršava, kao i neposrednim uvidom i razmatranjem izveštaja o toku izvršenja.
- (3) Organ starateljstva, odjeljenje za maloljetnike ili ustanova u kojoj se izvršava krivična sankcija, odnosno stručna služba dužni su da, po nalogu suda, svaka tri mjeseca dostavljaju sudu izveštaj o toku i rezultatima izvršenja krivične sankcije. Sud ovaj izveštaj može tražiti i za kraći vremenski period.
- (4) Radi praćenja i kontrole izvršenja krivičnih sankcija, sud iz stava 3 ovog člana dužan je da vodi evidenciju izvršenja krivičnih sankcija.

Obustava izvršenja i izmjena odluke o vaspitnim mjerama

Član 99

- (1) Kad su ispunjeni uslovi za izmjenu odluke o izrečenoj vaspitnoj mjeri, u skladu sa ovim zakonom, odluku o tome donosi sud koji je u prvom stepenu donio rješenje o vaspitnoj mjeri, ako sam nađe da je to potrebno ili na predlog državnog tužioca za maloljetnike, maloljetnika, njegovog zakonskog zastupnika, zavoda, odnosno ustanove ili organa starateljstva kojem je povjeren nadzor nad maloljetnikom.
- (2) Prije donošenja odluke sud će saslušati državnog tužioca za maloljetnike, maloljetnika, zakonskog zastupnika maloljetnika ili druga lica, a pribaviće i potrebne izveštaje od zavoda, odnosno ustanove u kojoj se izvršava institucionalna mjera, odnosno od organa starateljstva ili drugih organa i ustanova koje mogu dati podatke o maloljetniku.
- (3) Na sjednicu na kojoj se odlučuje o obustavi izvršenja ili izmjeni odluke o izrečenoj vaspitnoj mjeri pozivaju se i obavezno prisustvuju maloljetnik i njegov zakonski zastupnik, državni tužilac za maloljetnike, branilac i predstavnik stručne službe nadležnog suda, a o sjednici se obavještava predstavnik odjeljenja za maloljetnike ili ustanove u kojoj se vaspitna mjera izvršava i predstavnik organa starateljstva.

- (4) Odluku o obustavljanju, izmjeni odluke o vaspitnoj mjeri ili o uslovnom otpustu donosi sudija za maloljetnike, odnosno vijeće za maloljetnike nadležnog suda.
- (5) Na način iz st. 1 i 2 ovog člana donosi se i odluka o obustavljanju izvršenja vaspitne mjere i o uslovnom otpustu iz člana 27 ovog zakona.

Dejstvo vaspitnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora

Član 100

Vaspitna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora ne povlači pravne posljedice koje se odnose na prestanak, gubitak ili zabranu sticanja određenih prava u smislu Krivičnog zakonika.

Evidencija alternativnih mjera

Član 101

- (1) Evidenciju o izrečenim alternativnim mjerama (opomena i vaspitni nalog) vodi stručna služba.
- (2) Evidencija iz stava 1 ovog člana nema karakter kaznene evidencije u smislu Krivičnog zakonika.
- (3) Evidencija iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o maloljetniku, krivičnom djelu, opomeni, odnosno vaspitnom nalogu, kao i ostale podatke koji se odnose na primjenu opomene i vaspitnog naloga.
- (4) Organi nadležni za izricanje alternativnih mjera su dužni da o izrečenim alternativnim mjerama obavijeste stručnu službu i nadležni organ starateljstva.
- (5) Bliži sadržaj i način vođenja evidencija iz stava 1 ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Evidencije krivičnih sankcija

Član 102

- (1) Evidencije o izrečenim krivičnim sankcijama (kazna maloljetničkog zatvora i vaspitne mjere) vodi Ministarstvo.
- (2) Evidencija o izrečenoj kazni maloljetničkog zatvora sadrži podatke o maloljetnom učiniocu krivičnog djela, krivičnom djelu, kazni, kao i ostale podatke koji se odnose na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora.
- (3) Evidencija o izrečenim vaspitnim mjerama sadrži podatke o maloljetnom učiniocu krivičnog djela, krivičnom djelu, vaspitnim mjerama koje su izvršene, kao i ostale podatke koji se odnose na izvršenje vaspitnih mjera.
- (4) Sud koji je izrekao krivičnu sankciju prema maloljetniku dužan je da o tome obavijesti Ministarstvo, stručnu službu i organ starateljstva.
- (5) Bliži sadržaj i način vođenja evidencija iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Davanje podataka

Član 103

- (1) Podaci o opomenama i vaspitnim nalogima mogu se dati samo sudu, odnosno državnom tužilaštvu i policiji u vezi sa postupkom koji se vodi protiv maloljetnika.
- (2) Podaci o izrečenim vaspitnim mjerama i kazni maloljetničkog zatvora mogu se dati samo sudu, odnosno državnom tužilaštvu i policiji u vezi sa postupkom koji se vodi protiv maloljetnika, kao i zavodu, odnosno ustanovi u kojoj se izvršava krivična sankcija, organu koji učestvuje u postupku davanja amnestije, pomolovanja, rehabilitacije ili odlučivanja o prestanku pravnih posljedica osude i organu starateljstva, kad je to potrebno za vršenje poslova iz njihove nadležnosti.
- (3) Podaci o izrečenim vaspitnim mjerama mogu se dati organima iz stava 2 ovog člana samo ako učinilac krivičnog djela nije navršio 21 godinu života.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, podaci o izrečenim vaspitnim mjerama mogu se dati poslije navršene 21 godine života, ako se krivični postupak vodi za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora u trajanju preko pet godina.

Rehabilitacija i brisanje osude

Član 104

- (1) Podaci o izrečenoj vaspitnoj mjeri brišu se iz evidencije nakon proteka roka od dvije godine od dana kad je prestalo izvršenje vaspitne mjere, a u svakom slučaju kad lice koje se nalazi u evidenciji iz člana 102 ovog zakona navrší 23 godine života.
- (2) Ako lice iz stava 1 ovog člana bude u međuvremenu osuđeno na kaznu zatvora ili maloljetničkog zatvora, podaci o vaspitnoj mjeri brišu se iz evidencije kad proteknu rokovi za rehabilitaciju propisani ovim zakonom.
- (3) Osuda na kaznu maloljetničkog zatvora briše se iz evidencije iz člana 102 ovog zakona nakon proteka roka od tri godine od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne, ako za to vrijeme osuđeni maloljetnik ne učini novo krivično djelo.
- (4) Osuda se ne može brisati dok traje primjena mjere bezbjednosti.
- (5) Ako je u toku roka iz stava 3 ovog člana izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili zatvora u trajanju preko pet godina, ne briše se ni ranija ni kasnija osuda.
- (6) Ako maloljetnik ima više osuda, iz evidencije iz člana 102 ovog zakona može se brisati svaka osuda pojedinačno ili više njih istovremeno, ako postoje uslovi za brisanje svake od tih osuda.

GLAVA ŠESTA

PRIMJENA VASPITNIH NALOGA

Poravnanje sa oštećenim

Član 105

- (1) Kad nađe da ima uslova za primjenu vaspitnog naloga poravnanje sa oštećenim kako bi se izvinjenjem, radom, naknadom štete ili na drugi način otklonile štetne posljedice krivičnog djela, državni tužilac za maloljetnike će rješenjem uputiti maloljetnika i oštećenog na postupak posredovanja.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana državni tužilac za maloljetnike povjeriće vođenje postupka posredovanja posebno obučenom licu koje je završilo obuku za posredovanje između maloljetnika i oštećenog (u daljem tekstu: posrednik).
- (3) Maloljetnik i oštećeni sporazumno određuju posrednika, a ukoliko se ne mogu sporazumjeti posrednika će odrediti državni tužilac za maloljetnike sa spiska posrednika.
- (4) Podaci dobijeni u postupku posredovanja povjerljive su prirode i ne smiju se koristiti u slučaju eventualnog pokretanja sudskog postupka prema maloljetniku.

Postupak posredovanja

Član 106

- (1) Postupak posredovanja posrednik mora pokrenuti u roku od osam dana od dana donošenja rješenja o upućivanju na posredovanje i može trajati najduže 30 dana.
- (2) Postupak posredovanja se okončava zaključivanjem sporazuma između maloljetnika i oštećenog, kojim se određuje predmet poravnanja, vrijeme trajanja vaspitnog naloga ili potvrđuje da je maloljetnik obavezu već izvršio, što svojim potpisom potvrđuju posrednik, oštećeni, maloljetnik i zakonski zastupnik maloljetnika.
- (3) Sporazum između maloljetnika i oštećenog posrednik dostavlja državnom tužiocu za maloljetnike koji donosi rješenje o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 1 ovog zakona.
- (4) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 1 ovog zakona određuje se predmet poravnanja, odnosno obaveza maloljetnika, vrijeme trajanja vaspitnog naloga ili potvrđuje da je maloljetnik obavezu već izvršio i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.
- (5) Predmet poravnanja može biti obaveza maloljetnika da se izvini oštećenom ili da radom ili na drugi pogodan način naknadi štetu oštećenom.
- (6) Ukoliko je predmet poravnanja izvinjenje oštećenom, državni tužilac za maloljetnike će, vodeći računa o dostojanstvu maloljetnika i oštećenog, sprovesti postupak izvinjenja maloljetnika oštećenom, tako što će maloljetnik svojim riječima, na prikladan način, izraziti žaljenje i kajanje zbog krivičnog djela, a oštećeni svojom usmenom izjavom prihvatiti izvinjenje maloljetnika, o čemu se sastavlja zapisnik koji potpisuju oštećeni, maloljetnik, njegov zakonski zastupnik, posrednik i državni tužilac za maloljetnike.
- (7) Rješenje iz stava 4 ovog člana dostavlja se stručnoj službi koja, u saradnji sa posrednikom i organom starateljstva, prati ispunjenje obaveza maloljetnika i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava državnog tužioca za maloljetnike koji je donio to rješenje, a po završetku trajanja vaspitnog naloga podnosi mu konačni izvještaj.

Nastavak postupka

Član 107

Ukoliko maloljetnik i oštećeni ne postignu sporazum ili posrednik ne okonča postupak posredovanja u roku iz člana 106 stav 1 ovog zakona ili maloljetnik ne ispuní obaveze utvrđene rješenjem o primjeni vaspitnog naloga, državni tužilac za maloljetnike nastavlja postupak u skladu sa ovim zakonom.

Redovno pohađanje škole ili redovni odlazak na posao

Član 108

- (1) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 2 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike određuje obavezu maloljetniku da redovno pohađa školu ili odlazi na posao, vrijeme trajanja vaspitnog naloga i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva koji prati primjenu vaspitnog naloga i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu, koja podnosi periodični i konačni izvještaj o primjeni vaspitnog naloga državnom tužiocu za maloljetnike koji je donio to rješenje.

Uključivanje u sportske aktivnosti

Član 109

- (1) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 3 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike određuje vrstu sportske aktivnosti u koju će se maloljetnik uključiti, vrijeme trajanja vaspitnog naloga i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.
- (2) Sportske aktivnosti iz stava 1 ovog člana ne mogu biti agresivnog karaktera i podrazumijevati bliski tjelesni kontakt (npr. boks, kik boks i slične aktivnosti), osim kad se procijeni da su i takve sportske aktivnosti podobne za razvoj ličnosti maloljetnika u konkretnom slučaju.
- (3) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva koji samostalno ili preko određenog lica iz sportske organizacije prati njegovo izvršenje i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu, koja podnosi periodični i konačni izvještaj o primjeni vaspitnog naloga državnom tužiocu za maloljetnike koji je donio to rješenje.
- (4) Radi stvaranja uslova za primjenu vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 3 ovog zakona, stručna služba vrši izbor odgovarajućih sportskih organizacija i sa njima zaključuje posebne sporazume. Stručna služba sačinjava listu odgovarajućih sportskih organizacija i dostavlja je državnim tužilaštvima.
- (5) Stručna služba iz stava 4 ovog člana maloljetnika će osigurati od povreda u toku primjene vaspitnog naloga.

Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada

Član 110

- (1) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 4 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike određuje koji rad maloljetnik može da obavlja, i to najduže 60 sati u periodu od tri mjeseca i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.
- (2) Izbor vrste rada, odnosno posla i njegovo trajanje određuje državni tužilac za maloljetnike, po pribavljenom mišljenju stručne službe, ali tako da taj rad ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika, odnosno ne šteti njegovom dostojanstvu.
- (3) Uslovi pod kojima maloljetnik obavlja društveno koristan ili humanitarni rad moraju biti u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i zaštiti na radu.
- (4) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva, koji određuje svog predstavnika, odnosno drugo lice koje ima iskustvo u radu sa maloljetnim licima, koje prati maloljetnika dok traje vaspitni nalog i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu. O tome stručna služba podnosi konačni izvještaj državnom tužiocu za maloljetnike koji je donio to rješenje.
- (5) Radi stvaranja uslova za primjenu vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 4 ovog zakona, stručna služba vrši izbor odgovarajućih ustanova i organizacija u kojima se može obavljati društveno koristan ili humanitarni rad i sa njima zaključuje posebne sporazume. Stručna služba sačinjava listu odgovarajućih ustanova i organizacija i dostavlja je državnim tužilaštvima.
- (6) Stručna služba iz stava 5 ovog člana maloljetnika će osigurati od profesionalnih oboljenja i povreda na radu u toku primjene vaspitnog naloga.

Plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove

Član 111

- (1) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 5 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike, ako maloljetnik svojim radom ostvaruje prihod ili ima sopstvenu imovinu, određuje visinu novčanog iznosa i humanitarnu organizaciju, fond ili javnu ustanovu kojoj će maloljetnik izvršiti uplatu određenog iznosa.
- (2) Stručna služba će uputiti jednom godišnje javni poziv humanitarnim organizacijama, fondovima i javnim ustanovama koje se bave zaštitom djece i maloljetnika da se prijave za dobijanje sredstava primjenom vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 5 ovog zakona, radi formiranja liste i ravnomjerne raspodjele sredstava.
- (3) Prilikom određivanja humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove kojoj će biti uplaćen određeni novčani iznos državni tužilac će pribaviti mišljenje stručne službe.
- (4) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 5 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike određuje vrijeme u kojem vaspitni nalog mora biti izvršen i upozoriti maloljetnika da u tom roku vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.
- (5) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi koja obavještava određenu humanitarnu organizaciju, fond ili javnu ustanovu o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 5 ovog zakona i obavezuje je da joj podnese izvještaj u roku od osam dana od dana izvršene uplate ili isteka roka za uplatu.
- (6) Stručna služba, po prethodno pribavljenom obavještenju od strane humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove iz stava 5 ovog člana, podnosi konačni izvještaj državnom tužiocu za maloljetnike koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

Podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola ili droge

Član 112

- (1) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 6 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike određuje ustanovu u kojoj će se primjeniti vaspitni nalog, vrijeme njegovog trajanja i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.
- (2) Prilikom određivanja ustanove u kojoj će se primjeniti vaspitni nalog iz člana 12 stav 1 tačka 6 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike će pribaviti mišljenje stručne službe.
- (3) Rješenje iz stava 1 ovog člana državni tužilac za maloljetnike dostavlja stručnoj službi koja, u saradnji sa rukovodiocem ustanove u kojoj će se vaspitni nalog primjenjivati, određuje lice koje će sačiniti individualni plan ispitivanja i odvikavanja od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola ili droge, sa kojim se maloljetnik upoznaje i na koji daje pisani pristanak, uz saglasnost svog zakonskog zastupnika.
- (4) Stručna služba, u saradnji sa licem iz stava 3 ovog člana, prati primjenu vaspitnog naloga i najmanje jednom mjesечно o tome izvještava državnog tužioca za maloljetnike koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji

Član 113

- (1) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 7 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike određuje zdravstvenu ustanovu, savjetovalište ili drugu odgovarajuću organizaciju u kojoj će se primjeniti vaspitni nalog, vrijeme njegovog trajanja i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.
- (2) Prilikom određivanja zdravstvene ustanove, savjetovališta ili druge odgovarajuće organizacije u kojoj će se primjeniti vaspitni nalog iz člana 12 stav 1 tačka 7 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike će pribaviti mišljenje stručne službe.
- (3) Rješenje iz stava 1 ovog člana državni tužilac za maloljetnike dostavlja stručnoj službi koja, u saradnji sa rukovodiocem zdravstvene ustanove, savjetovališta ili druge odgovarajuće organizacije gdje će se vaspitni nalog primjenjivati, određuje lice koje će sačiniti individualni plan uključivanja u pojedinačni ili grupni tretman, sa kojim se maloljetnik upoznaje i na koji daje pisani pristanak, uz saglasnost svog zakonskog zastupnika.
- (4) Stručna služba, u saradnji sa licem iz stava 3 ovog člana, prati primjenu vaspitnog naloga i najmanje jednom mjesечно o tome izvještava državnog tužioca za maloljetnike koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

Pohađanje kurseva za stručno osposobljavanje ili priprema i polaganje ispita

Član 114

- (1) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 8 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike određuje maloljetniku vrstu kursa koji je obavezan da pohađa radi stručnog osposobljavanja za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima ili određuje način pripreme i polaganja ispita kojim se provjerava znanje maloljetnika, vrijeme njegovog trajanja i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se organu starateljstva koji samostalno ili preko određenog lica prati izvršenje vaspitnog naloga i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu, koja podnosi konačni izvještaj državnom tužiocu za maloljetnike koji je donio to rješenje.

Uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima

Član 115

- (1) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 9 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike određuje maloljetniku da se uzdrži od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima koja na njega mogu štetno uticati, vrijeme njegovog trajanja i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se organu starateljstva koji, po pravilu, sam prati izvršenje vaspitnog naloga, a u izuzetnim slučajevima, i uz pomoć policijskog službenika i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu. O tome stručna služba podnosi konačni izvještaj državnom tužiocu za maloljetnike koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

GLAVA SEDMA

IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

I. OPŠTA PRAVILA

Ličnost maloljetnika

Član 116

- (1) U toku izvršenja krivičnih sankcija prema maloljetniku treba postupati na način koji odgovara njegovom uzrastu, stepenu zrelosti i drugim ličnim svojstvima, uz poštovanje dostojanstva maloljetnika, podsticanjem njegovog cjelovitog razvoja, primjenom savremenih pedagoških, psiholoških i penoloških znanja i iskustava.
- (2) U toku izvršenja krivičnih sankcija maloljetniku će se omogućiti sticanje osnovnog i srednjeg obrazovanja i radnog osposobljavanja.

Posebna pažnja

Član 117

U toku izvršenja institucionalne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora posebna pažnja posvetiće se zdravstvenom stanju maloljetnika, a naročito u odnosu na rizike po zdravlje koji su povezani sa lišenjem slobode. O zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti se vodi posebna evidencija, u skladu sa zakonom.

Sistematski pregled

Član 118

- (1) Maloljetnici prema kojima se izvršava institucionalna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora podvrgavaju se najmanje jedanput godišnje sistematskom pregledu.
- (2) Najmanje dva puta godišnje sastavlja se izvještaj o zdravstvenom stanju maloljetnika i dostavlja sudiji za maloljetnike, odnosno predsjedniku vijeća za maloljetnike koji je izrekao krivičnu sankciju.

Samica

Član 119

Maloljetniku ne može biti izrečena disciplinska mjera upućivanja u samicu.

Zabrana nošenja oružja

Član 120

Zabranjeno je nošenje i upotreba vatrenog oružja u zavodu ili ustanovi u kojoj se izvršavaju krivične sankcije prema maloljetnicima, osim kad to zahtijevaju naročito opravdani razlozi bezbjednosti.

Pojedinačni program

Član 121

- (1) Izvršenje vaspitnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora zasniva se na pojedinačnom programu postupanja sa maloljetnikom koji je prilagođen u najvećoj mogućoj mjeri njegovoj ličnosti, procijenjenim oblicima poremećaja ponašanja u sredini u kojoj živi u skladu sa savremenim dostignućima nauke, pedagoške i penološke prakse.
- (2) Pojedinačni programi iz stava 1 ovog člana izrađuju se na osnovu procjene ličnosti maloljetnika, njegovog uzrasta, nivoa obrazovanja, ranijeg života, ponašanja u sredini u kojoj živi, vrste krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno.
- (3) Pojedinačnim programom iz stava 1 ovog člana posebno se utvrđuju mogućnost uključivanja u proces obrazovanja i radnog osposobljavanja, korišćenje i organizacija slobodnog vremena, rad sa zakonskim zastupnikom maloljetnika i drugim članovima njegove porodice, kao i drugi oblici psihosocijalnog, pedagoškog i penološkog uticaja na maloljetnika.

Troškovi

Član 122

- (1) Troškovi izvršenja krivičnih sankcija padaju na teret budžetskih sredstava zavoda ili ustanove u kojoj se izvršava krivična sankcija.
- (2) Lica koja su po zakonu obavezna da izdržavaju maloljetnika obavezna su da snose dio troškova za izvršenje vaspitne mjere pojačan nadzor u drugoj porodici i institucionalnih mjera.
- (3) O visini troškova iz stava 2 ovog člana odlučuje sud koji je izrekao vaspitnu mjeru.

Zaštita prava

Član 123

- (1) Tokom izvršenja krivičnih sankcija organ starateljstva na čijem području maloljetnik ima prebivalište, odnosno boravište dužan je preduzeti mjere zaštite ličnih i imovinskih prava i interesa maloljetnika.
- (2) Kad sud u toku izvršenja krivičnih sankcija utvrdi da postoje činjenice i okolnosti koje upućuju na potrebu preduzimanja mjera radi zaštite prava maloljetnika dužan je da o tome obavijesti organ starateljstva iz stava 1 ovog člana.

Pravo pritužbe

Član 124

Maloljetnik koji smatra da su mu povrijeđena određena prava, kao i da su učinjene druge nezakonitosti ili nepravilnosti u toku izvršenja institucionalne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora ima pravo pritužbe u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

Primjena na punoljetna lica

Član 125

Odredbe o izvršenju krivičnih sankcija prema maloljetnicima primjenjuju se i na punoljetne učinioce krivičnih djela kojima je izrečena vaspitna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora, kao i na lica koja u vrijeme izvršenja tih sankcija postanu punoljetna.

II. IZVRŠENJE VASPITNIH MJERA

1. Opšta pravila

Izvršnost odluke

Član 126

- (1) Vaspitna mjera se izvršava kad odluka kojom je izrečena postane izvršna, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Za izvršenje vaspitnih mjera nadležan je organ starateljstva na čijem se području nalazi prebivalište, odnosno boravište maloljetnika, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- (3) Sud će izvršnu odluku o vaspitnoj mjeri dostaviti, najkasnije u roku od tri dana od dana kada je postala izvršna, nadležnom organu iz stava 2 ovog člana.

2. Izvršenje mjera posebnih obaveza

Nadzor

Član 127

- (1) Nadzor nad izvršenjem posebnih obaveza iz člana 19 stav 1 ovog zakona vrši sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike suda koji je sudio u prvom stepenu.
- (2) Na zahtjev suda koji je sudio u prvom stepenu organ starateljstva dužan je da dostavi izvještaj o toku i rezultatima izvršenja izrečene posebne obaveze.
- (3) Sačinjavanje izveštaja iz stava 2 ovog člana sud koji je sudio u prvom stepenu može povjeriti stručnoj službi.

Izvinjenje oštećenom

Član 128

Radi izvršenja posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 1 ovog zakona, sud će u sjednici, vodeći računa o dostojanstvu maloljetnika i oštećenog, sprovesti postupak izvinjenja maloljetnika oštećenom, tako što će maloljetnik svojim riječima, na prikladan način, izraziti žaljenje i kajanje zbog krivičnog djela, a oštećeni svojom usmenom izjavom prihvatiti izvinjenje maloljetnika, o čemu se sastavlja zapisnik koji potpisuju oštećeni, maloljetnik, njegov zakonski zastupnik i sudija za maloljetnike.

Naknada štete radom maloljetnika

Član 129

- (1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 2 ovog zakona sud maloljetnika obavezuje da ličnim radom naknadi štetu oštećenom i određuje mu se visina i vrijeme trajanja posebne obaveze i upozorava maloljetnika da posebna obaveza u tom vremenu može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Posebna obaveza naknade štete oštećenom ličnim radom maloljetnika može trajati najduže 60 časova u periodu od tri mjeseca, ali tako da taj rad ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika, odnosno ne šteti njegovom ugledu i dostojanstvu.
- (3) Uslovi pod kojim maloljetnik obavlja rad moraju biti u skladu sa propisima o radu, zdravstvenoj zaštiti i zaštiti na radu.
- (4) Rješenje suda o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 2 ovog zakona dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva koji određuje svog predstavnika, odnosno drugo lice koje ima iskustva u radu sa maloljetnim licima, koje prati maloljetnika dok traje posebna obaveza i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu. O tome stručna služba podnosi konačni izvještaj sudiji za maloljetnike.

Redovno pohađanje škole ili odlazak na posao

Član 130

- (1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 3 ovog zakona sud maloljetnika obavezuje da redovno pohađa školu ili odlazi na posao i određuje vrijeme trajanja posebne obaveze, koje ne može biti duže od jedne godine i upozorava maloljetnika da posebna obaveza u tom vremenu može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Rješenje o izrečenoj posebnoj obavezi iz člana 19 stav 1 tačka 3 ovog zakona sud dostavlja direktoru škole, odnosno poslodavcu koji određuje lice koje prati njeno izvršenje i svakih 15 dana o tome izvještava sud koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

Osposobljavanje za odgovarajuće zanimanje

Član 131

- (1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 4 ovog zakona sud maloljetniku određuje osposobljavanje za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima i vrijeme trajanja, koje ne može biti duže od jedne godine, kao i upozorava maloljetnika da posebna obaveza u tom vremenu može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Rješenje o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 4 ovog zakona dostavlja se organu starateljstva koji samostalno ili preko određenog lica prati njeno izvršenje i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava sud koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

Plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove

Član 132

- (1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 5 ovog zakona, ako maloljetnik svojim radom ostvaruje prihod ili ima sopstvenu imovinu, sud određuje visinu novčanog iznosa i humanitarnu organizaciju, fond ili javnu ustanovu prema kojoj će maloljetnik izvršiti uplatu određenog iznosa, vrijeme u kojem posebna obaveza mora biti izvršena i upozorava maloljetnika da u tom vremenu posebna obaveza može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Stručna služba će uputiti jednom godišnje javni poziv humanitarnim organizacijama, fondovima i javnim ustanovama koje se bave zaštitom djece i maloljetnika da se prijave za dobijanje sredstava primjenom posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 5 ovog zakona, radi formiranja liste i ravnomjerne raspodjele sredstava.
- (3) Prilikom određivanja humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove kojoj će biti uplaćen određeni novčani iznos sud će tražiti mišljenje stručne službe.
- (4) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi koja obavještava određenu humanitarnu organizaciju, fond ili javnu ustanovu o primjeni posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 5 ovog zakona i obavezuje je da joj podnese izvještaj, u roku od osam dana od dana izvršenja uplate ili isteka roka za uplatu.
- (5) Stručna služba, po prethodno pribavljenom izvještaju od strane humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove iz stava 4 ovog člana, podnosi konačni izvještaj sudu koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada

Član 133

- (1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 6 ovog zakona sud određuje koji rad maloljetnik može da obavlja, i to najduže 120 časova u periodu od šest mjeseci i upozorava maloljetnika da u tom vremenu posebna obaveza može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Izbor vrste rada, odnosno posla i njegovo trajanje određuje sud, po pribavljenom mišljenju stručne službe, ali tako da taj rad ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika, odnosno ne šteti njegovom dostojanstvu.
- (3) Uslovi pod kojima maloljetnik obavlja društveno koristan ili humanitarni rad moraju biti u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i zaštiti na radu.
- (4) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva koji određuje svog predstavnika, odnosno drugo lice koje ima iskustvo u radu sa maloljetnim licima, koje prati maloljetnika dok traje posebna obaveza i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu. O tome stručna služba podnosi konačni izvještaj sudu koji je donio to rješenje.
- (5) Radi stvaranja uslova za primjenu posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 6 ovog zakona, stručna služba vrši izbor odgovarajućih ustanova i organizacija u kojima se može obavljati društveno koristan ili humanitarni rad i sa njima zaključuje posebne sporazume. Stručna služba sačinjava listu odgovarajućih ustanova i organizacija i dostavlja je sudovima sa područja svoje nadležnosti.

Uključivanje u sportske aktivnosti

Član 134

- (1) Rješenjem o primjeni posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 7 ovog zakona sud određuje vrstu sportske aktivnosti u koju će se maloljetnik uključiti, vrijeme trajanja posebne obaveze i upozorava maloljetnika da u tom vremenu posebna obaveza može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Sportske aktivnosti iz stava 1 ovog člana ne mogu biti agresivnog karaktera i podrazumijevati bliski tjelesni kontakt (npr. boks, kik boks i slične aktivnosti), osim kad se procijeni da su i takve sportske aktivnosti podobne za razvoj ličnosti maloljetnika u konkretnom slučaju.

- (3) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva koji, samostalno ili preko određenog lica iz sportske organizacije, prati izvršenje posebne obaveze i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu koja podnosi periodični i konačni izvještaj o primjeni posebne obaveze sudu koji je donio to rješenje.
- (4) Radi stvaranja uslova za primjenu posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 7 ovog zakona, stručna služba vrši izbor odgovarajućih sportskih organizacija i sa njima zaključuje posebne sporazume. Stručna služba sačinjava listu odgovarajućih sportskih organizacija i dostavlja je sudovima sa područja svoje nadležnosti.
- (5) Organ koji prati izvršenje posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 7 ovog zakona maloljetnika će osigurati od povreda tokom trajanja izvršenja te posebne obaveze.

Podvrgavanje odgovarajućem postupku ispitivanja ili odvikavanja od zavisnosti od upotrebe alkohola ili droge

Član 135

- (1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 8 ovog zakona sud određuje ustanovu u kojoj će se posebna obaveza izvršiti, vrijeme trajanja i upozorava maloljetnika da u tom vremenu posebna obaveza može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Prilikom određivanja ustanove u kojoj će se primijeniti posebna obaveza iz člana 19 stav 1 tačka 8 ovog zakona sud će pribaviti mišljenje stručne službe.
- (3) Rješenje iz stava 1 ovog člana sud dostavlja stručnoj službi koja, u saradnji sa rukovodiocem ustanove u kojoj će se posebna obaveza primjenjivati, određuje lice koje će sačiniti individualni plan ispitivanja i odvikavanja od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola ili droge, sa kojim se maloljetnik upoznaje i na koji daje pisani pristanak uz saglasnost zakonskog zastupnika.
- (4) Stručna služba, u saradnji sa licem iz stava 3 ovog člana, prati primjenu posebne obaveze i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava sud koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji

Član 136

- (1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 9 ovog zakona sud određuje odgovarajuću zdravstvenu ustanovu, savjetovalište ili drugu odgovarajuću organizaciju u kojoj će se posebna obaveza izvršiti, vrijeme trajanja i upozorava maloljetnika da u tom vremenu posebna obaveza može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Prilikom izbora zdravstvene ustanove, savjetovališta ili druge odgovarajuće organizacije u kojima će se izvršiti posebna obaveza iz člana 19 stav 1 tačka 9 ovog zakona sud će pribaviti mišljenje stručne službe.
- (3) Rješenje iz stava 1 ovog člana sud dostavlja stručnoj službi koja, u saradnji sa rukovodiocem zdravstvene ustanove, savjetovališta ili druge odgovarajuće organizacije u kojoj će se posebna obaveza izvršavati, određuje lice koje će sačiniti individualni plan uključivanja u pojedinačni ili grupni tretman, sa kojim se maloljetnik upoznaje i na koji daje pisani pristanak, uz saglasnost zakonskog zastupnika.
- (4) Stručna služba, u saradnji sa licem iz stava 3 ovog člana, prati izvršenje posebne obaveze i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava sud koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

Zabrana napuštanja mjesta prebivališta ili boravišta

Član 137

- (1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 10 ovog zakona sud određuje maloljetniku zabranu napuštanja mjesta njegovog prebivališta, odnosno boravišta, vrijeme trajanja i upozorava maloljetnika da u tom vremenu posebna obaveza može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Rješenje o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 10 ovog zakona dostavlja se organu starateljstva koji, po pravilu, sam prati izvršenje posebne obaveze, a u izuzetnim slučajevima, uz pomoć policijskog službenika, i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu. O tome stručna služba podnosi konačni izvještaj sudu koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

Uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima

Član 138

- (1) Rješenjem o izvršavanju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 11 ovog zakona sud određuje maloljetniku da se uzdrži od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima koja na njega mogu štetno uticati, vrijeme trajanja i upozorava maloljetnika da u tom vremenu posebna obaveza može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se organu starateljstva koji, po pravilu, sam prati izvršenje posebne obaveze, a u izuzetnim slučajevima, uz pomoć policijskog službenika, i najmanje jednom mjesечно o tome izvještava stručnu službu. O tome stručna služba podnosi konačni izvještaj sudu koji je donio rješenje iz stava 1 ovog člana.

3. Izvršenje mjera pojačanog nadzora

Pojačani nadzor od strane zakonskog zastupnika

Član 139

Izvršenje vaspitne mjere pojačanog nadzora od strane zakonskog zastupnika počinje danom kad se zakonskom zastupniku maloljetnika dostavi izvršna sudska odluka kojom je vaspitna mjera izrečena.

Nadzor nad izvršenjem

Član 140

- (1) Zakonski zastupnik maloljetnika dužan je da izvrši uputstva iz sudske odluke kojom je vaspitna mjera iz člana 20 ovog zakona izrečena i da organu starateljstva omogućí provjeru izvršenja vaspitne mjere, kao i da prihvati ukazanu pomoć u cilju njenog izvršenja.
- (2) Organ starateljstva provjerava izvršenje vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana i o uočenim problemima u izvršavanju i rezultatima izvršenja obavještava sud koji je izrekao tu mjeru, svakih dva mjeseca za vrijeme trajanja vaspitne mjere.
- (3) Zakonski zastupnik maloljetnika može da obavještava sud koji je izrekao tu mjeru o rezultatima izvršenja vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana.

Pojačani nadzor u drugoj porodici

Član 141

- (1) Vaspitna mjera pojačanog nadzora u drugoj porodici izvršava se u porodici koju odredi sud.
- (2) Organ starateljstva i porodica iz stava 1 ovog člana zaključuju ugovor u pisanom obliku, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze. U ime porodice ugovor zaključuje poslovno sposobni član porodice koga drugi članovi porodice ovlaste.
- (3) Na osnovu zaključenog ugovora iz stava 2 ovog člana, organ starateljstva upućuje maloljetnika u porodicu.
- (4) Porodica iz stava 1 ovog člana dužna je da omogućí organu starateljstva da provjerava izvršenje vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana.
- (5) Porodica iz stava 1 ovog člana može zatražiti pomoć organa starateljstva radi izvršenja vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana.

Promjena porodice

Član 142

Sud koji je izrekao mjeru pojačan nadzor u drugoj porodici može, po službenoj dužnosti ili na predlog organa starateljstva, odrediti smještaj maloljetnika u neku drugu porodicu ako ocijeni da se ne ostvaruje svrha vaspitne mjere iz člana 21 ovog zakona ili ako se okolnosti ili prilike u porodici u kojoj je maloljetnik smješten toliko izmijene da otežavaju izvršenje te vaspitne mjere.

Nadzor nad izvršenjem

Član 143

- (1) Organ starateljstva provjerava izvršavanje vaspitne mjere iz člana 21 ovog zakona i o uočenim problemima u izvršavanju i rezultatima izvršenja obavještava sud koji je izrekao vaspitnu mjeru, svakih dva mjeseca za vrijeme trajanja te vaspitne mjere.

- (2) Porodica u kojoj je maloljetnik smješten može da obavještava organ starateljstva o problemima i rezultatima izvršenja te vaspitne mjere.

Pojačani nadzor od strane organa starateljstva

Član 144

- (1) Za izvršenje vaspitne mjere pojačanog nadzora od strane organa starateljstva nadležan je organ starateljstva na čijem području maloljetnik ima prebivalište, odnosno boravište u vrijeme kad je odluka kojom je vaspitna mjera izrečena postala pravosnažna.
- (2) Organ starateljstva dužan je da, po prijemu pravosnažne odluke kojom je vaspitna mjera pojačanog nadzora iz stava 1 ovog člana izrečena, odredi lice koje će tu mjeru sprovesti i o tome obavještava stručnu službu svaka tri mjeseca.
- (3) Stručna služba prati izvršenje vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana i o uočenim problemima u izvršavanju i rezultatima izvršenja obavještava sud koji je izrekao tu vaspitnu mjeru, svakih dva mjeseca za vrijeme trajanja te vaspitne mjere.

Program rada

Član 145

- (1) Lice kome je povjereno sprovođenje vaspitne mjere iz člana 22 ovog zakona sačinjava program rada sa maloljetnikom, u skladu sa uputstvima suda i organa starateljstva.
- (2) Državni organi, vaspitno obrazovne i druge ustanove dužni su da licu kome je povjereno sprovođenje vaspitne mjere iz člana 22 ovog zakona pruže pomoć kad ono to zatraži, a zakonski zastupnik maloljetnika dužan je da obavijesti to lice o prilikama koje otežavaju izvršenje te vaspitne mjere.

Pojačani nadzor uz dnevni boravak u odgovarajućoj ustanovi ili organizaciji za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika

Član 146

- (1) Sud će u odluci o izricanju vaspitne mjere iz člana 23 ovog zakona odrediti odgovarajuću ustanovu ili organizaciju koja se bavi vaspitanjem i obrazovanjem maloljetnika u kojoj će se izvršavati ta vaspitna mjera.
- (2) Strješina ustanove ili organizacije iz stava 1 ovog člana odrediće lice koje će da prati izvršenje vaspitne mjere iz stava 1 ovog člana i da podnosi izvještaj stručnoj službi svakih dva mjeseca za vrijeme trajanja te vaspitne mjere.

Dnevni boravak

Član 147

- (1) Za vrijeme trajanja vaspitne mjere iz člana 23 ovog zakona dnevni boravak u ustanovi ili organizaciji može trajati najduže četiri časa u toku radnog dana.
- (2) O dnevnom boravku iz stava 1 ovog člana lice iz člana 146 stav 2 ovog zakona vodi dnevnik.

4. Izvršenje institucionalnih mjera

a) Opšta pravila

Nadležnost za izvršenje

Član 148

- (1) Sud koji je donio odluku kojom je izrečena institucionalna mjera upućivanje u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa, upućivanje u ustanovu zavodskog tipa ili upućivanje u specijalizovanu ustanovu upućuje maloljetnika na izvršenje institucionalne mjere, najkasnije u roku od osam dana od dana izvršnosti odluke.
- (2) Ako se maloljetnik nalazi u pritvoru, vaspitnoj ustanovi ili drugoj porodici, upućivanje iz stava 1 ovog člana vrši osnovni sud na čijem se području nalazi maloljetnik.
- (3) Organ starateljstva dovodi maloljetnika kome je izrečena neka od institucionalnih mjera, ukoliko njegov zakonski zastupnik nije preuzeo obavezu da maloljetnika sam dovede u ustanovu u kojoj se izvršava institucionalna mjera.
- (4) Ustanova u kojoj se izvršava institucionalna mjera obavještava sud iz stava 1 ovog člana i organ starateljstva o prijemu maloljetnika i danu početka izvršenja institucionalne mjere.

- (5) Ako se uredno upućeni maloljetnik po nalogu suda ne javi, odnosno zakonski zastupnik ili organ starateljstva ne dovede maloljetnika u ustanovu za izvršenje institucionalne mjere, sud naređuje njegovo prinudno dovođenje, a ako se maloljetnik krije ili je u bjekstvu, sud naređuje izdavanje potjernice.
- (6) U slučaju bjekstva maloljetnika koji se nalazi na izvršenju izrečene institucionalne mjere rukovodilac ustanove u kojoj se izvršava ta mjera izdaje potjernicu.

Nadzor nad izvršenjem

Član 149

- (1) Sudija za maloljetnike koji je izrekao institucionalnu mjeru svaka tri mjeseca obilazi maloljetnika smještenog u odjeljenju za maloljetnike ili u ustanovi u kojoj se izvršava institucionalna mjera, o čemu podnosi izvještaj predsjedniku suda.
- (2) Sudija za maloljetnike iz stava 1 ovog člana može ovlastiti lice iz stručne službe da obilazi maloljetnika smještenog u ustanovi iz stava 1 ovog člana, o čemu je to lice dužno da podnose izvještaj sudiji za maloljetnike koji ga je ovlastio.
- (3) O uočenim propustima i rezultatima izvršenja institucionalne mjere lica iz st. 1 i 2 ovog člana, za vrijeme izvršavanja institucionalnih mjera, dužna su da, bez odlaganja, obavijeste organ starateljstva i odjeljenje za maloljetnike ili ustanovu u kojoj se institucionalna mjera izvršava i daju preporuku za otklanjanje uočenih propusta.
- (4) Organ starateljstva, odnosno odjeljenje za maloljetnike ili ustanova u kojoj se institucionalna mjera izvršava dužni su da, bez odlaganja, postupe u skladu sa preporukom iz stava 3 ovog člana i da o tome obavijeste sudiju za maloljetnike iz stava 1 ovog člana.

Izvjешćavanje

Član 150

- (1) O izvršenju institucionalnih mjera iz člana 148 ovog zakona odjeljenje za maloljetnike ili ustanova u kojoj se izvršava institucionalna mjera izvješćava sud svaka tri mjeseca, organ starateljstva svaka tri mjeseca, a na zahtjev suda i ranije, a na zahtjev suda i ranije.
- (2) Ako maloljetnik samovoljno napusti odjeljenje za maloljetnike ili ustanovu u kojoj se izvršava institucionalna mjera ili se ne može prilagoditi radu i njenom unutrašnjem redu, odjeljenje za maloljetnike, odnosno ustanova će o tome obavijestiti sud. Sud može, povodom tog obavješćenja, odlučiti da se ova mjera zamijeni drugom vaspitnom mjerom.

Odlaganje izvršenja

Član 151

- (1) Na molbu maloljetnika, njegovog zakonskog zastupnika ili na predlog organa starateljstva, izvršenje institucionalne mjere sud koji je donio odluku o izricanju te mjere može odložiti iz sljedećih razloga:
 - 1) ako je maloljetnik obolio od teže bolesti;
 - 2) usljed smrti ili teške bolesti člana uže porodice maloljetnika;
 - 3) zbog završetka redovnog školovanja ili polaganja ispita;
 - 4) ako je institucionalna mjera izrečena prema maloljetnici koja ima dijete mlađe od godinu dana ili je trudnica, a do porođaja ne preostaje više od tri mjeseca ili se radi o rizičnoj trudnoći.
- (2) Izvršenje institucionalne mjere u slučaju iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana može se odložiti dok bolest traje, odnosno tri mjeseca od smrti člana uže porodice.
- (3) U slučaju iz stava 1 tačka 3 ovog člana izvršenje institucionalne mjere može se odložiti do završetka tekuće školske godine ili dok maloljetnik ne položi ispit.
- (4) U slučaju iz stava 1 tačka 4 ovog člana izvršenje institucionalne mjere se može odložiti do navršene jedne godine života djeteta, a najduže do jedne godine od dana porođaja.
- (5) U slučaju iz stava 1 tač. 1, 2 i 4 ovog člana izvršenje institucionalne mjere može se odložiti samo na osnovu izvještaja ljekara specijaliste, odnosno nalaza i mišljenja o izvršenom vještačenju.
- (6) O odlaganju izvršenja institucionalnih mjera odlučuje rješenjem sud, u roku od tri dana od dana prijema molbe, odnosno predloga iz stava 1 ovog člana.
- (7) Protiv rješenja iz stava 6 ovog člana zakonski zastupnik maloljetnika može izjaviti žalbu neposredno višem sudu, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

- (8) O žalbi iz stava 7 ovog člana odlučuje vijeće za maloljetnike neposredno višeg suda, u roku od tri dana od dana prijema žalbe.
- (9) Molba, odnosno predlog iz stava 1 ovog člana i žalba iz stava 7 ovog člana zadržavaju izvršenje institucionalne mjere.
- (10) Članovima uže porodice, u smislu ovog člana, smatraju se roditelji, usvojioci, staraoci, bračni drug, vanbračni drug, djeca, srodnici u pravoj liniji do bilo kog stepena, braća i sestre.

Prekid izvršenja

Član 152

- (1) Na molbu zakonskog zastupnika maloljetnika, na predlog organa starateljstva i odjeljenja za maloljetnike, odnosno ustanove u kojoj se institucionalna mjera izvršava, sud koji je donio odluku kojom je izrečena institucionalna mjera može prekinuti izvršenje te mjere iz razloga propisanih u članu 151 stav 1 ovog zakona.
- (2) Prekid izvršenja institucionalne mjere dozvoliće se na zahtjev državnog tužioca za maloljetnike, ako je protiv odluke o izricanju te mjere podnijet zahtjev za zaštitu zakonitosti.
- (3) Prekid izvršenja institucionalne mjere ne može trajati duže od tri mjeseca.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, prekid može trajati u slučaju trudnoće najduže šest mjeseci od dana porođaja, kod rizične trudnoće za vrijeme trudnoće, a u slučaju bolesti maloljetnika prekid može trajati dok bolest traje.
- (5) O prekidu izvršenja institucionalnih mjera odlučuje rješenjem sud, u roku od tri dana od dana prijema molbe, odnosno predloga iz stava 1 ovog člana.
- (6) Protiv rješenja iz stava 5 ovog člana zakonski zastupnik maloljetnika može izjaviti žalbu neposredno višem sudu, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
- (7) O žalbi iz stava 6 ovog člana odlučuje vijeće za maloljetnike neposredno višeg suda, u roku od tri dana od dana prijema žalbe.
- (8) Vrijeme prekida izvršenja ne uračunava se u vrijeme trajanja institucionalne mjere.

Otpust

Član 153

- (1) Maloljetnik se otpušta sa izvršenja institucionalne mjere kad protekne zakonom određeno najduže vrijeme trajanja te mjere ili kad sud donese odluku o obustavljanju njenog izvršenja, odnosno o zamjeni izrečene institucionalne mjere drugim mjerom ili donese odluku o uslovnom otpustu.
- (2) O uslovnom otpustu kod institucionalnih mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa ili ustanovu zavodskog tipa, na molbu zakonskog zastupnika maloljetnika, odlučuje sudija za maloljetnike, odnosno vijeće za maloljetnike suda koji je sudio u prvom stepenu.
- (3) Kad se maloljetnik nalazi u završnom razredu škole ili pri kraju stručnog osposobljavanja, a otpuštanjem iz ustanove u kojoj se institucionalna mjera izvršava bi se onemogućio završetak školovanja ili stručnog osposobljavanja, ustanova može, na izričitu molbu maloljetnika ili njegovog zakonskog zastupnika, omogućiti da završi školovanje ili stručno osposobljavanje.

b) Mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa

Izvršavanje

Član 154

- (1) Institucionalna mjera upućivanje u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa izvršava se u ustanovi koja obezbjeđuje smještaj i zadovoljavanje vaspitnih, zdravstvenih, obrazovnih, sportskih i drugih razvojnih potreba maloljetnika.
- (2) Maloljetnik kome je izrečena institucionalna mjera iz stava 1 ovog člana ima ista prava i obaveze kao i ostali maloljetnici u ustanovi u kojoj se ta mjera izvršava i ne može da se izdvaja.

Premještaj

Član 155

Na zahtjev zakonskog zastupnika maloljetnika ili na predlog ustanove u kojoj se institucionalna mjera iz člana 154 stav 1 ovog zakona izvršava ili organa starateljstva, sud može, ako za to postoje opravdani razlozi, donijeti odluku o premještaju maloljetnika u drugu vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa.

Podzakonski akt

Član 156

Izvršenje institucionalne mjere upućivanje u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa bliže propisuje organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja.

c) Mjera upućivanja u ustanovu zavodskog tipa

Izvršavanje

Član 157

- (1) Institucionalna mjera upućivanje u ustanovu zavodskog tipa izvršava se u odjeljenju za maloljetnike.
- (2) Institucionalnu mjeru iz stava 1 ovog člana lica ženskog pola izvršavaju odvojeno od lica muškog pola.

Upućivanje

Član 158

- (1) Sud iz člana 148 stav 1 ovog zakona upućuje maloljetnika da se određenog dana javi u odjeljenje za maloljetnike, a dan javljanja određuje se tako da maloljetniku ostane najmanje osam dana za pripremu.
- (2) Sud iz stava 1 ovog člana obavještava odjeljenje za maloljetnike o datumu kad maloljetnik treba da se javi na izvršenje institucionalne mjere iz člana 157 ovog zakona i, uz to obavještenje, dostavlja izvršnu odluku o izricanju te mjere. O tome sud obavještava i organ starateljstva.
- (3) Sud iz stava 1 ovog člana nalaže maloljetniku da određenog dana dođe radi izvršenja institucionalne mjere, odnosno zakonskom zastupniku maloljetnika ili organu starateljstva nalaže da maloljetnika dovede na izvršenje institucionalne mjere.

Prijem

Član 159

Prilikom prijema na izvršenje institucionalne mjere iz člana 157 ovog zakona utvrđuju se identitet maloljetnika, njegovo zdravstveno stanje, identitet zakonskog zastupnika maloljetnika, datum i vrijeme prijema i popisuju lične stvari koje su predate na čuvanje, fotografiše se i uzima otisak prsta.

Obavještenje o smještaju i pojedinačni program

Član 160

- (1) Prilikom prijema na izvršenje institucionalne mjere iz člana 157 ovog zakona maloljetniku se moraju, na jeziku i na način koji razumije, dati potrebna obavještenja o pravilima smještaja i druga obavještenja koja se odnose na izvršenje ove institucionalne mjere. Ove informacije se moraju odmah saopštiti i zakonskom zastupniku.
- (2) Nakon prijema maloljetnika obaviće se zdravstveni pregled i otvoriće se zdravstveni karton i izraditi prvi psihološki, obrazovni i socijalni izveštaj u kojem se utvrđuju faktori bitni za određenu vrstu i nivo vaspitavanja, brige i intervencije, najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema.
- (3) Na osnovu izvještaja iz stava 2 ovog člana sačinjava se pojedinačni program postupanja, u skladu sa individualnim karakteristikama maloljetnika, koji je posebno usmjeren na obrazovanje, lični i socijalni razvoj, stručno osposobljavanje i rehabilitaciju maloljetnika.
- (4) Za sprovođenje pojedinačnog programa iz stava 3 ovog člana maloljetnici se raspoređuju u vaspitne grupe prema uzrastu, duševnoj razvijenosti i drugim ličnim svojstvima.
- (5) Za praćenje primjene pojedinačnog programa iz stava 3 ovog člana određuje se stručno lice (u daljem tekstu: vaspitač).
- (6) Vaspitna grupa iz stava 4 ovog člana može imati najviše osam maloljetnika i vaspitača koji je stekao posebna znanja iz oblasti pedagogije, specijalne/socijalne pedagogije, socijalnog rada, kriminologije, viktimologije, psihologije ili penologije.

Aktivnosti

Član 161

Aktivnosti u okviru pojedinačnih programa postupanja usmjerene su na obrazovanje, lični i socijalni razvoj, stručno osposobljavanje, rehabilitaciju i pripreme za otpust maloljetnika i obuhvataju:

- 1) školovanje;
- 2) stručno osposobljavanje;
- 3) radnu i profesionalnu terapiju;
- 4) obuku o socijalnim vještinama i sposobnostima;
- 5) kontrolu agresije;
- 6) liječenje od zavisnosti;
- 7) individualnu i grupnu terapiju;
- 8) fizičko obrazovanje i sport;
- 9) programe restorativne pravde;
- 10) kreativno organizovanje slobodnog vremena i hobije;
- 11) aktivnosti izvan odjeljenja za maloljetnike, dnevno odsustvo i druge vrste odsustva;
- 12) pripremu za otpust i brigu nakon izvršenja vaspitne mjere i dr.

Školovanje

Član 162

- (1) Ako u odjeljenju za maloljetnike ne postoji nastava određenog smjera ili stepena obrazovanja, maloljetnik može takvu nastavu da pohađa u odgovarajućoj redovnoj školi.
- (2) Odluku o upućivanju maloljetnika, u smislu stava 1 ovog člana, donosi rukovodilac odjeljenja za maloljetnike, uz saglasnost direktora škole u koju se maloljetnik upućuje.
- (3) Ako direktor škole iz stava 2 ovog člana utvrdi da maloljetnik negativno utiče na ponašanje ostalih učenika uskratiće mu pravo da pohađa nastavu.

Rad maloljetnika

Član 163

- (1) U cilju sticanja radnih navika i sposobnosti za uobičajene uslove života i rada na slobodi, u odjeljenju za maloljetnike organizuje se rad maloljetnika.
- (2) Za rad iz stava 1 ovog člana maloljetnik ima pravo na naknadu, odmor i druga prava po osnovu rada, u skladu sa opštim propisima o radu. Naknadom za rad maloljetnik slobodno raspolaže.
- (3) Maloljetnik koji ne pohađa nastavu radi puno radno vrijeme koje je propisano za maloljetna lica u radnom odnosu, u skladu sa opštim propisima o radu.

Nagrada

Član 164

Za aktivno učešće u ispunjavanju pojedinačnih programa i postignute rezultate u prevaspitavanju rukovodilac odjeljenja za maloljetnike može davati maloljetniku sljedeće nagrade:

- 1) slobodan izlazak u grad;
- 2) posjetu kulturno-prosvjetnim i sportskim priredbama izvan odjeljenja za maloljetnike;
- 3) posjetu porodici i srođnicima u dane vikenda i praznika;
- 4) učestvovanje u radnim akcijama, kulturnim i sportskim takmičenjima izvan odjeljenja za maloljetnike;
- 5) odsustvo do sedam dana.

d) Mjera upućivanja u specijalizovanu ustanovu

Izvršenje

Član 165

- (1) Institucionalna mjera upućivanje u specijalizovanu ustanovu izvršava se u odgovarajućoj specijalizovanoj ustanovi koju određuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja.

- (2) Maloljetnik kome je izrečena institucionalna mjera iz stava 1 ovog člana dovodi se u specijalizovanu ustanovu u pratnji zdravstvenog radnika zdravstvene ustanove prema prebivalištu, odnosno boravištu maloljetnika.

Čuvanje i liječenje maloljetnika

Član 166

Kad je mjera upućivanje u specijalizovanu ustanovu izrečena umjesto mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi obezbjeđuje se čuvanje maloljetnika i njegovo liječenje.

Izvještavanje

Član 167

Specijalizovana ustanova iz člana 165 ovog zakona o rezultatima izvršenja institucionalne mjere dostavlja izvještaj u skladu sa članom 150 ovog zakona, a kad maloljetnik navrší 18 godina života posebno izvještava sud koji je donio odluku kojom je izrečena vaspitna mjera radi razmatranja potrebe njegovog daljeg zadržavanja u ustanovi ili zamjene ove vaspitne mjere drugom mjerom.

III. IZVRŠENJE KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA

Izvršenje

Član 168

- (1) Maloljetnike osuđene na kaznu maloljetničkog zatvora upućuje na izvršenje kazne predsjednik osnovnog suda na čijem području maloljetnik ima prebivalište, odnosno boravište u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti kojima se uređuje upućivanje na izdržavanje kazne.
- (2) Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u odjeljenju za maloljetnike.
- (3) Maloljetnici kojima je izrečena kazna maloljetničkog zatvora izdržavaju tu kaznu zajedno, a odvojeno samo ako to zahtijeva zdravstveno stanje maloljetnika ili razlozi bezbjednosti i održavanja reda i discipline.
- (4) Kaznu maloljetničkog zatvora lica ženskog pola izvršavaju odvojeno od lica muškog pola.
- (5) Maloljetnici koji izvršavaju kaznu maloljetničkog zatvora se, po pravilu, tokom noći smještaju u individualne spavaće sobe.

Tretman maloljetnika

Član 169

- (1) Tokom izdržavanja kazne maloljetničkog zatvora maloljetnicima, u skladu sa mogućnostima, omogućiće se: obrazovanje, stručno i radno osposobljavanje za zanimanja prema njihovim sposobnostima, sklonostima i dotadašnjem školskom i radnom angažovanju.
- (2) Lica koja rade sa maloljetnikom tokom izdržavanja kazne maloljetničkog zatvora, u smislu stava 1 ovog člana, moraju posjedovati posebna znanja iz oblasti pedagogije, psihologije i penologije.

Starosna granica za izdržavanje kazne

Član 170

- (1) Maloljetnici osuđeni na kaznu maloljetničkog zatvora u odjeljenju za maloljetnike mogu ostati najduže do navršene 23 godine života, a ako do tada ne izdrže kaznu, nastavljaju da izdržavaju kaznu sa punoljetnim licima koja izdržavaju kaznu zatvora.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, osuđeni na kaznu maloljetničkog zatvora može ostati u odjeljenju za maloljetnike i ako je navršio 23 godine života, ali najduže do navršene 24 godine života, ako je to potrebno radi završavanja školovanja ili stručnog osposobljavanja ili ako ostatak neizdržane kazne nije duži od šest mjeseci.

Prava maloljetnika

Član 171

- (1) Maloljetnik koji izdržava kaznu maloljetničkog zatvora ima sljedeća prava:
 - 1) da mu se obezbijedi civilna odjeća i obuća koja je primjerena godišnjem dobu i klimatskim prilikama;
 - 2) na ishranu koja je dijetetski, higijenski i zdravstveno prilagođena njegovom uzrastu, koja će ga održavati u dobrom zdravlju i snazi i omogućiti normalni psihofizički razvoj;

- 3) na najmanje tri obroka dnevno;
 - 4) da izvan zatvorenih prostorija, u slobodno vrijeme, na svježem vazduhu provede najmanje tri časa dnevno;
 - 5) da učestvuje u kulturnim, sportskim i drugim prikladnim aktivnostima;
 - 6) na obezbjeđivanje uslova za bavljenje fizičkim aktivnostima i sportom;
 - 7) da ga četiri puta mjesečno posjete zakonski zastupnik, bračni drug, vanbračni drug, djeca i ostali srodnici u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva;
 - 8) da sa bračnim ili vanbračnim drugom jednom mjesečno provede do četiri sata nasamo;
 - 9) da prema svojim mogućnostima radi u skladu sa opštim propisima o radu, a da ga taj rad ne ometa u pohađanju nastave;
 - 10) na zdravstvenu zaštitu, odnosno na zdravstvenu zaštitu izvan odjeljenja za maloljetnike ako je to neophodno, u kom slučaju se vrijeme provedeno na liječenju u zdravstvenoj ustanovi uračunava u trajanje kazne maloljetničkog zatvora;
 - 11) da ga posjeti vjersko lice;
 - 12) na dopisivanje, bez ograničenja, sa zakonskim zastupnikom, bračnim drugom, vanbračnim drugom, djecom, usvojenikom, braćom i sestrama, kao i drugim srodnikom u pravoj liniji.
- (2) Na prava maloljetnika shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Odsustvo

Član 172

- (1) Maloljetniku koji se primjerno ponaša i zalaže u učenju i radu može se odobriti odsustvo radi posjećivanja zakonskog zastupnika, bračnog druga, vanbračnog druga, djece, usvojenika, braće i sestara, kao i drugih srodnika u pravoj liniji.
- (2) Odsustvo iz stava 1 ovog člana može se odobriti dva puta u toku jedne godine i može trajati svaki put do 14 dana, a po pravilu, se odobrava u vrijeme kad se ne održava nastava.

Pogodnosti

Član 173

- (1) Maloljetniku koji izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a koji se primjerno ponaša i zalaže na radu, rukovodilac odjeljenja za maloljetnike može dodijeliti i sljedeće pogodnosti:
 - 1) prošireno pravo na prijem posjeta;
 - 2) posjete sportskim, kulturnim ili drugim prikladnim događajima izvan odjeljenja za maloljetnike;
 - 3) posjete porodici, srođnicima ili drugim bliskim licima za vrijeme vikenda i praznika.
- (2) Rukovodilac odjeljenja za maloljetnike može maloljetniku koji izdržava kaznu maloljetničkog zatvora dodijeliti i druge pogodnosti koje povoljno utiču na maloljetnika.

Uslovni otpust

Član 174

- (1) O uslovnom otpustu maloljetnika osuđenog na kaznu maloljetničkog zatvora odlučuje sud koji je donio odluku kojom je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u prvom stepenu, u vijeću iz člana 24 stav 7 Zakonika o krivičnom postupku, na osnovu izvještaja o vladanju maloljetnika za vrijeme izvršenja kazne maloljetničkog zatvora.
- (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana, organ državne uprave nadležan za izvršenje krivičnih sankcija dužan je da podnese sudu koji je donio odluku kojom je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u prvom stepenu, 30 dana prije isteka dvije trećine izdržane kazne maloljetničkog zatvora.
- (3) Odluka o uslovnom otpustu maloljetnika iz stava 1 ovog člana, dostavlja se organizacionoj jedinici Ministarstva iz člana 36 stav 2 ovog zakona, maloljetniku i njegovom zakonskom zastupniku.
- (4) O opozivanju uslovnog otpusta odlučuje sud koji je donio odluku o izricanju kazne maloljetničkog zatvora u prvom stepenu.
- (5) Na pitanja u vezi sa uslovnim otpustom iz stava 1 ovog člana, koja nijesu uređena ovim zakonom, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

Disciplinske mjere

Član 175

- (1) Zbog povrede odredbi kućnog reda o boravku u odjeljenju za maloljetnike i radne discipline, obaveza iz pojedinačnog programa postupanja i naloga ovlaštenih lica maloljetniku se mogu izreći sljedeće disciplinske mjere:
 - 1) opomena;
 - 2) oduzimanje dodijeljene pogodnosti;
 - 3) izdvajanje u posebnu prostoriju.
- (2) Disciplinske mjere oduzimanja dodijeljenih pogodnosti i izdvajanje u posebnu prostoriju mogu se izreći kumulativno.
- (3) Izdvajanje u posebnu prostoriju izriče se u trajanju do sedam dana, a izuzetno do 14 dana ako mu je ranije bila izrečena disciplinska mjera.
- (4) Tokom izvršenja disciplinske mjere iz stava 1 tačka 3 ovog člana maloljetnik ne smije boraviti sam i mora mu se omogućiti da u toku dana najmanje dva časa boravi izvan zatvorenog prostora.
- (5) Tokom izvršenja disciplinske mjere izdvajanje u posebnu prostoriju maloljetnika su dužni da posjete svakog dana ljekar i vaspitač, a po potrebi i druga stručna lica.
- (6) Na pokretanje i vođenje disciplinskog postupka i izvršenje disciplinskih mjera iz stava 1 ovog člana, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

Primjena sredstava prinude

Član 176

- (1) Prema maloljetniku koji izdržava kaznu maloljetničkog zatvora ne smiju se koristiti sredstva prinude, osim kao krajnja mjera u samoodbrani ili u slučaju kad je to neophodno da se spriječi bjekstvo ili fizički otpor, neposredan rizik od samopovređivanja, povređivanje drugih i prouzrokovanje veće materijalne štete.
- (2) Sredstva prinude koja se mogu primijeniti prema maloljetniku su fizička snaga, vezivanje, sredstva za privremeno onesposobljavanje i gumena palica.
- (3) Sredstva prinude iz stava 2 ovog člana primjenjuju se izuzetno i to u najmanjoj mogućoj mjeri i samo kad je to nužno.
- (4) O upotrebi sredstava prinude podnosi se detaljan izvještaj rukovodiocu odjeljenja za maloljetnike, kao i starješini organa uprave nadležnom za izvršenje krivičnih sankcija.

Kućni red

Član 177

Organizacija rada i života u odjeljenju za maloljetnike bliže se uređuje Kućnim redom, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

Shodna primjena

Član 178

Odredbe ovog zakona kojima se uređuju prava maloljetnika, disciplinske mjere, primjena sile i sredstava prinude prema maloljetniku osuđenom na kaznu maloljetničkog zatvora shodno se primjenjuju i prema maloljetniku kome je izrečena institucionalna mjera upućivanje u ustanovu zavodskog tipa.

IV. IZVRŠENJE MJERA BEZBJEDNOSTI

Izvršenje

Član 179

- (1) Sud koji je donio odluku kojom je izrečena mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi, obavezno liječenje narkomana ili obavezno liječenje alkoholičara upućuje maloljetnika na izvršenje te mjere.

- (2) Izvršenje mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno liječenje alkoholičara i obavezno liječenje narkomana prilagođavaju se uzrastu i ličnosti maloljetnika i izvršavaju na osnovu posebno sačinjenog plana i programa postupanja.
- (3) Mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi izvršava se u posebnom odjeljenju zdravstvene ustanove određenom za maloljetnike ili u ustanovi u kojoj se izvršava institucionalna mjera ili u odjeljenju za maloljetnike, ako su za to obezbijeđeni potrebni uslovi.
- (4) Ako su mjere bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi, obavezno liječenje alkoholičara i obavezno liječenje narkomana izrečene uz vaspitnu mjeru, mogu se izvršavati u ustanovi u kojoj se izvršava ta vaspitna mjera, a ako su izrečene uz institucionalnu mjeru zatvorskog tipa ili kaznu maloljetničkog zatvora mogu se izvršavati u odjeljenju za maloljetnike u kojem se izvršava ta mjera, odnosno kazna.
- (5) Na pitanja koja se odnose na izvršenje mjera bezbjednosti koja nijesu uređena ovim zakonom shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

GLAVA OSMA

POMOĆ POSLIJE IZVRŠENJA INSTITUCIONALNIH MJERA I KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA

Uslovi za povratak maloljetnika

Član 180

- (1) Organ starateljstva dužan je da tokom trajanja institucionalnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora održava stalnu vezu sa maloljetnikom, njegovom porodicom i ustanovom ili odjeljenjem za maloljetnike u kojima je maloljetnik smješten, kako bi se maloljetnik i njegova porodica što bolje pripremili za vraćanje maloljetnika u raniju socijalnu sredinu i njegovo uključivanje u dalji društveni život.
- (2) Ustanova ili odjeljenje za maloljetnike u kojima se izvršavaju institucionalne vaspitne mjere ili kazna maloljetničkog zatvora dužni su da najmanje tri mjeseca prije planiranog otpuštanja maloljetnika o tome obavijeste zakonskog zastupnika maloljetnika, odnosno bliske srodnike sa kojima je maloljetnik živio, kao i organ starateljstva i predlože im mjere koje bi trebalo preduzeti za prihvatanje maloljetnika.

Dužnost obavješćavanja o povratku

Član 181

- (1) Ustanova ili odjeljenje za maloljetnike u kojima se izvršava institucionalna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora dužni su da o povratku maloljetnika u porodicu obavijeste organ starateljstva.
- (2) Organ starateljstva dužan je da maloljetniku, poslije izvršenja krivične sankcije iz stava 1 ovog člana, pruži potrebnu pomoć.

Briga o maloljetnicima bez roditelja

Član 182

- (1) Organ starateljstva dužan je da poslije otpuštanja maloljetnika sa izvršenja institucionalne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora posebno brine o maloljetniku bez roditelja, kao i o maloljetniku čije su porodične i materijalne prilike nesređene.
- (2) Briga iz stava 1 ovog člana podrazumijeva naročito smještaj, ishranu, nabavku odjeće, liječenje, pomoć u sređivanju porodičnih prilika, okončavanju stručnog osposobljavanja i zapošljavanju maloljetnika.

GLAVA DEVETA

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Posebne odredbe o računanju rokova

Član 183

Ako na dan stupanja na snagu ovog zakona teče neki rok, taj rok će se računati u skladu sa ovim zakonom, osim ako je prema ranijim propisima rok bio duži.

Primjena odredaba ranije važećeg zakona

Član 184

- (1) Ako je do dana početka primjene ovog zakona podnesen predlog za izricanje krivične sankcije po odredbama Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list RCG", br. 71/03 i 47/06), postupak će se okončati u skladu sa tim odredbama.
- (2) Ako je do dana početka primjene ovog zakona donesena odluka protiv koje je po odredbama Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list RCG", br. 71/03 i 47/06) bio dozvoljen pravni lijek, a ta odluka još nije dostavljena ili je u toku rok za izjavljivanje pravnog lijeka ili po izjavljenom pravnom lijeku još nije odlučeno, na pravo na pravni lijek i postupak po pravnom lijeku primjenjivaće se odredbe tog zakona.

Izvršenje

Član 185

- (1) Izrečeni vaspitni nalozi i pravosnažne odluke kojima je izrečena krivična sankcija maloljetniku, a koje su postale pravosnažne prije početka primjene ovog zakona, sprovede se u skladu sa odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija ("Službeni list RCG", br. 25/94, 69/03 i 65/04 i "Službeni list CG", br. 32/11) i Pravilnika o primjeni vaspitnih naloga ("Službeni list RCG", br. 28/07).
- (2) Izvršenje vaspitnih naloga i krivičnih sankcija koje je započelo prije početka primjene ovog zakona u skladu sa odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija ("Službeni list RCG", br. 25/94, 69/03 i 65/04 i "Službeni list CG", br. 32/11) i Pravilnika o primjeni vaspitnih naloga ("Službeni list RCG", br. 28/07) nastaviće se u skladu sa tim propisima.

Donošenje podzakonskih propisa

Član 186

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za obrazovanje stručne službe

Član 187

Stručne službe iz člana 46 ovog zakona obrazovaće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za organizovanje odjeljenja za maloljetnike

Član 188

Organ državne uprave nadležan za izvršenje krivičnih sankcija organizovaće odjeljenje za maloljetnike u skladu sa ovim zakonom, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja ranijih propisa

Član 189

Danom početka primjene ovog zakona prestaju da važe odredbe glave VI Krivičnog zakonika ("Službeni list RCG", br. 70/03, 47/06 i "Službeni list CG", br. 40/08, 25/10 i 32/11), odredbe glave XXIX Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list RCG", br. 71/03 i 47/06), odredbe Zakona o izvršenju krivičnih sankcija ("Službeni list RCG", br. 25/94, 69/03 i 65/04 i "Službeni list CG", broj 32/11) koje se odnose na izvršenje krivičnih sankcija prema maloljetnicima i Pravilnik o primjeni vaspitnih naloga ("Službeni list RCG", broj 28/07).

Stupanje na snagu

Član 190

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".